

Luon – koska inspiroidun

Inspiraation merkitys sävellystyössä

Venla Huttunen

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2021

Musiikin tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi

HUTTUNEN, VENLA:
Luon – koska inspiroidun
Inspiraation merkitys sävellystyössä

Opinnäytetyö 45 sivua, joista liitteitä 0 sivua
Toukokuu 2021

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan inspiraation merkitystä luovuudelle ja sävellysprosessille. Tutkimusaihetta tarkastellaan henkilökohtaisella tasolla kirjoittajan omaa sävellysprosessia vasten ja yleisemmällä tasolla lähdeaineistoon nojautuen. Työn tavoitteena on tutkia inspiraatiota ilmiönä ja saada siitä syvempää ymmärrystä tapahtumana sekä luovuutta synnyttävänä ja ohjailevana voimana. Tavoitteena on myös kirkastaa saadun tiedon hyötyä työkaluna sävellystyössä.

Tutkimus on autoetnografinen ja sitä lähestytään laadullisen tutkimuksen keinoin. Tutkimuksen kohteena ja keskeisimpänä materiaalina on kirjoittajan päiväkirjamaiset havaintokuvaukset teoksen “Maan sylissä vesi” sävellysprosessin ajalta. Teos on sävelletty keväällä 2021. Havaintokuvausten pohjalta tarkastellaan inspiraation ja sävellysprosessin herättämiä affekteja, eli sävellysprosessin aikana säveltäjässä heräviä kehollisia sekä psyykkisiä tuntemuksia. Sävellyksprojektilta käsitetään luova prosessi inspiraation hetkestä valmiiseen lopputulokseen. Pohja-aineistona on käytetty muun taustamateriaalin lisäksi myös eräiden säveltäjien kertomuksia oman luovan prosessinsa ääreltä.

Työ toimii lähtökohtana tutkimusten osien väliselle kommunikaatiolle sekä inspiraatioon liittyville oivalluksille. Inspiraation huomataan olevan merkittävässä roolissa aina sävellyksprojektin syntyhetkestä valmiiseen lopputulokseen asti. Kaikki mikä ihmiseen vaikuttaa, vaikuttaa myös luovuuteen ja inspiraatioon. Tutkimus osoittaa tämän koskevan ihmisen yksilöllisiä kokemuksia, havaintoja, kehollisia tapahtumia sekä ihmiskäsityksiä etenkin psykologian ja filosofian tulokulmista tarkasteltuina. Tutkimus osoittaa luovuuden, inspiraation, intuition ja improvisaation liittyvän monisyisellä tavalla sävellystyössä toisiinsa.

Työ tarjoaa mahdollisuuden lukijalle peilata omia kokemuksiaan kirjoittajan havaintoja vasten. Työn tuloksien tarjoamista oivalluksista voivat hyötyä muut säveltäjät ja muusikot omassa luomisprosessissaan.

Asiasanat: inspiraatio, luovuus, säveltäminen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Music
Music Pedagogy

HUTTUNEN VENLA:

I create – because I'm inspired
The significance of inspiration in composing

Bachelor's thesis 45 pages, appendices 0 pages
May 2021

Inspiration is a familiar phenomenon known to spark creativity. The purpose of this thesis was to study the link between inspiration and creativity in the long process of composing. Another goal was to give composers an instrument and new perspective to understand their own creative work.

Various sources from field of study were used to acquire diverse of points of views. Autoethnographic research was used to give a more personal aspect, which could be reflected upon by using other composers' perspectives and experiences as well as other sources.

It was discovered that inspiration is an essential part in the beginning of the process of composing and it is important during the process, as well as in finishing what it has started. It is suggested that everything that affects humans also affects the inspiration experienced. This includes all the individual's experiences, observations, biochemical reactions, and human perceptions related to psychological and philosophical aspects. There is still a lot of research to be done on the topic, as inspiration is real and available to all composers. This study aspired to reveal a diverse insight in the purpose of inspiration in the world of composing.

Key words: inspiration, creativity, composing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	IHMINEN JA LUOVUUS	8
	2.1 Luovuuden olemus ihmisessä	9
	2.2 Ihmisen olemus luovuudessa	10
3	INSPIRAATIO	15
	3.1 Inspiraation lähteet	15
	3.2 Mikä säveltäjää inspiroi?	17
	3.3 Inspiraatio ja luomisprosessi	19
	3.3.1 Luominen – arkkitehtuurista rakentamista	20
	3.3.2 Säveltämisen monta kieltä	22
4	INSPIRAATIOSTA SÄVELLYKSESI	24
	4.1 Lähtötilanne ja haastattelu	24
	4.2 Sävellysprosessi osa-I	26
	4.3 Sävellysprosessi osa-II	30
	4.4 Inspiraatio havaintoprosessin aikana	31
	4.4.1 Kaiken alku	31
	4.4.2 I-osan työstäminen	32
	4.4.3 II-osan työstäminen	36
	4.4.4 Improvisaatio	38
	POHDINTA	40
	LÄHTEET	44

1 JOHDANTO

”Tuntuu siltä, että halkean innostuksen määrästä inspiraation pulppuilla. Tunnen mahanpohjaa kutittavan innostuksen, malttamattomuuden, joka saa sydämeni ja sisukseni sykkyrään” 5. helmikuuta 2021

Tässä työssä käsittelen inspiraation merkitystä luovuudelle ja luomisprosessille sävellystyössä. Tuon tutkimukseen sekä henkilökohtaisen että teoreettisen aspektin ja tarkastelen miten nämä tasot kommunikoivat keskenään. Tutkin inspiraation ja sävellysprosessin itsessäni herättämiä affekteja ja peilaan niistä saatua informaatiota tausta-aineistooni, joka koostuu tutkimus- ja tietokirjallisuudesta, sekä muutamien säveltäjien kertomista kokemuksista oman luovan työskentelynsä ääreltä. Omat päiväkirjamaiset havaintokuvaukseni teoksen ”Maan sylissä vesi” sävellysprosessin aikana ovat keskeisin tutkimusmateriaalini.

Henkilökohtaisesti kiinnostustani aihevalintaani kohtaan ohjaa oma luova työskentelyni säveltäjänä sekä opetustyöni luovan työskentelyn ohjaajana. Oma lähtökohtani aiheen sylistä on inspiraation ja luovuuden suhteen hahmottaminen toisiinsa yhteen kietoutuneena, mielenkiintoisena ja monimuotoisena prosessina sekä ilmiönä. Omiin aiempiin kokemuksiin pohjautuva hypoteesi tutkielmalleni onkin inspiraation ja luovan prosessin tunnistaminen käsi kädessä kulkevana aisaparina. Toisaalta ilman inspiraation herättämää yllykettä ei synny luovaa ideaa - eikä ilman ihmisen luovaa kykyä ideoida inspiraatiota välttämättä edes synny, jolloin ei synny myöskään luovaa lopputulosta. Haluan kuitenkin tutkia aihetta syvemmin tarkastellen erityisesti omaa sävellysprosessiani sekä peilaten ja kommunikoiden itsereflektiivisesti omia oletuksiani ja havaintojani suhteessa pohja-aineistosta saatuun ymmärrykseen.

Tutkielmassa etsin erityisesti vastauksia kysymyksiin:

- 1.Minkälainen merkitys inspiraatiolla on luovuudelle ja sävellystyölle?
- 2.Minkälainen inspiraatio on ilmiönä läpi sävellysprosessin?
- 3.Minkälaisia työkaluja inspiraatioon liittyvien kysymysten syvempi tarkastelu voi tarjota omalle sävellystyölleni?

Jotta pääsen sukeltamaan aiheen ytimeen, tarkastelen ensin oleellisia lähtökohtia inspiraation ja luomisprosessin syvemmälle tarkastelulle. Lähden liikkeelle ihmisen ymmärtämisestä luovana olentona, jolle luova toiminta sekä siihen liittyvät edellytykset ja toiminnot, ovat sisäsyntyisesti ominaisia ja tärkeitä. Pysähdyn myös hetkeksi pohtimaan luovuuden käsitettä sekä sen olemusta. Huomaan, että luovuuden määrittely ei anna piirtää ympärilleen kovinkaan tarkkoja ääriviivoja. Luovuus tuntuu olevan suurempaa kuin ihminen. Tätä vasten voin kuitenkin paremmin ymmärtää inspiraation suhteen tuohon monimutkaiseen ja kokonaisvaltaiseen prosessiin. Näen myös miten luovuus ja ihmiskäsitys korreloivat keskenään, sillä erilaiset psykologiset tulokset hahmottaa ihmisen olemusta heijastuvat siihen, millaisena ilmiönä ymmärrämme luovuuden ihmisessä toteutuvan.

Näiden käsitteiden jälkeen pääsen tarkastelemaan itse tutkimuksen kohdetta: inspiraatiota ja sen merkitystä sävellysprosessille. Havainnoin tuota monimuotoista ilmiötä monesta eri suunnasta. Huomioin erityisesti inspiraation ja luovan säveltämisen keskinäisen suhteen. Syvennyn tässä osiossa erityisesti omaan havaintoprosessiini ”Maan sylissä vesi” -teoksen säveltämisen äärellä. Prosessista tekemiäni huomioita peilaan muiden säveltäjien kokemuksiin sekä muuhun tausta-ainestooni saadakseni mahdollisimman kokonaisvaltaisen ymmärryksen inspiraation vaikutuksesta työskentelyssäni. Inspiraation syntyhetken lisäksi tarkastelen sen kestoa sekä myöhempiä vaikutuksia sävellystyölle. Inspiraatio saa sävellysprosessissa yllään vaatteet, kun sen synnyttämä idea johtaa lopulta luomisprosessin kautta valmiiseen lopputulokseen.

Mielenkiintoiset sävellysprosessissäni näyttäytyvät tarkastelun kohteet ovat myös improvisointi ja intuitio. Huomaan, että niiden merkitys sävellysprosessilleni on merkittävä. Improvisaatiossa inspiroituminen ja luominen tapahtuu intuitiivisesti hetkessä ilman merkittävää viivettä inspiroitumisen ja luodun lopputuloksen välillä. Pohdin siis vielä näiden erityislaatuisien ilmiöiden suhdetta säveltämiseeni sekä tutkittaviin kysymyksiin. Intuitio liittyy vahvasti inspiraatioon ja luomiseen, joten havainnoin myös sen merkitystä niiden välisenä linkkinä.

Inspiroidun kuljetun tutkimusmatkani antoisuudesta ja monta kertaa sen varrella. Löydän kysymyksiini sekä odotettuja että yllättäviä vastauksia. Huomaan myös, että matka herättää uusia kysymyksiä ja ihmettelyn aiheita. Uskon, että havaintoni saavat lukijan myös oivaltamaan uutta, josta hyötyä omassa sävellystyössään.

2 IHMINEN JA LUOVUUS

Luovuus on sen esiin tuomista, mitä ei ole ennen ollut olemassa – se tuottaa aina jotain uutta. Luovuus itsessään käsitteenä pitää sisällään kokonaisvaltaisen yhteen nivotun kokonaisuuden siitä, miten luova persoona synnyttää luovan prosessin avulla uusia elementtejä sisältävän lopputuloksen (Uusikylä 2012, 57). Tämä prosessi käsittää siis matkan inspiroitumisesta aina luovaan ja persoonalliseen lopputulokseen saakka sekä kaikki monimuotoiset tapahtumat tältä väliltä. Luovuudesta puhuttaessa tarkoitetaan siis kaikkien luovuutta koskettavien pintojen, tapahtumien ja osatekijöiden muodostamaa laajempaa kokonaisuutta.

Koska luovuuden käsite on niin laaja, se jätetään usein tutkimuksessa tarkemmin määrittelemättä. Luovuuden peruskysymystä tarkasteltaessa siihen on löydetty niin monia erilaisia vastauksia, että ymmärrys siitä on hajaantunut entisestään (Malmelin & Poutanen 2017, 16). Luovuus on myös yleiskielinen ja arkinen sana, jota käytetään monissa eri konteksteissa. Se on myös henkilökohtainen osa ihmistä, jolloin siitä myös syntyy voimakkaita henkilökohtaisia käsityksiä (Malmelin & Poutanen 2017, 22). Tämä kaikki yhdessä on omiaan hämärtämään luovuuden käsitteen ääriviivoja. Jacksonin ja Messickin vuonna 1964 lausuttuja sanoja lainatakseni ja luovuutta summatakseni: “Se päivä, jolloin meillä on yleispätevä luovuuden teoria, on sama päivä, jolloin tiedämme, miten runo kirjoitetaan oikeaoppisesti” (Uusikylä 1997, 71).

Luovuus on myös modernina tutkimusalana suhteellisen uusi ja vasta viime vuosisadan puolivälissä varsinaisen eteenpäin sysäyksen kokenut tieteenala. Luovuus vaatii tullakseen kokonaisvaltaisesti tarkastelluksi monitieteisen tulokulman. Varsinaisen alkusysäyksen luovuustutkimus sai 1950-luvulla, kun J.P. Guilford totesi psykologien pahasti laiminlyöneen luovuuden tutkimuksen (Uusikylä 1997, 70).

Luovuutta voidaan tarkastella myös monien psykologisten suuntauksien valossa. Nämä kattavat mm. niin psykodynaamisen, psykometrisen, kognitiivisen, kuin psykososiaalisen lähestymistavan monien muiden joukossa. Nykyisen

luovuustutkimuksen merkittävimpiin johtohenkilöihin kuuluva Mihályi Csikszentmihályi edustaa monitieteellistä lähestymistapaa luovuuteen. Tämä lähestyminen pyrkii huomioimaan luovan toiminnan erilaisten psykologisten tekijöiden yhteisvaikutuksena (Koskennurmi-Sihvonen & Seitamaa-Hakkarainen n.d.).

2.1 Luovuuden olemus ihmisessä

Psyko-fyysis-sosiaalisessa ihmiskäsityksessä yhdistyy monitieteellisyyden tarjoama kokonaisvaltainen kuva ihmisestä sellaisena kokonaisuutena, jossa jokainen osatekijä dominoefektin tavoin vaikuttaa toisiinsa sekä toisistaan riippuen. Psykologian linssin läpi ihmistä tarkasteltaessa nousee erityisesti esiin tästä kokonaisuudesta psyyke, eli yksilön itsestään tietoinen ominaisuus. Tämän ominaisuuden nähdään myös erottavan ihmisen eläimistä (Seppänen 2011, 1). Luovuustutkija Csikszentmihályin mukaan myös luovuus on sellainen olennainen ja erottamaton osa ihmistä, joka erottaa ihmisen apinasta (Mononen 2012, 29). Luova ihminen kykenee mielikuvitukseen ja abstraktiin ajatteluun toisin kuin eläimet, joilla ärsykkeet johtavat automaattisesti reaktiovasteeseen (The Creative Brain, 2019). Voidaan siis nähdä, että ihmisen perimmäisessä olemuksessa sekä taipumuksessa olla luova on jotain ainutlaatuista suhteessa muuhun elolliseen.

Sen lisäksi, että luovuus on ihmiselle ominaista, se on myös kykyä välttämätön. Luovuuden ansiosta ihminen kykenee mm. muovaamaan maailmaa ympärillään, harkitsemaan, ajattelemaan, ratkaisemaan ongelmia ja käsittelemään tietoa lähes rajattomalla tavalla. Luova toiminta kehittää myös yksilöä itseään. Luovuuden biologinen perusta on aivojen muovautuvassa hermoverkostossa sekä mielikuvituskyvyn tuottamassa etuotsalohkon kuoressa. Sen ansiosta voimme kuvitella asioita, joita emme vielä näe (The Creative Brain, 2019).

Aivojen hermoverkosto on plastinen. Se muovautuu jatkuvasti synnyttäen uusia kytköksiä. Havaitsemisen synnyttämät ärsykkeet prosessoituvat aivoissa yhdistyen aiempaan informaatioon, kuten tunteisiin, muistoihin ja ajatuksiin. Tätä aiempaa tietoa ja hermoreittejä aivot lähtökohtaisesti käyttävät prosessoidessaan uutta informaatiota. Jokainen kokemus on raaka-ainetta aivoille luoda uutta (The Creative Brain, 2019).

Luovuus ilmenee ihmisessä sisäsyntyisesti ja kehittyen läpi elämän – jo lapsen leikki on luovaa toimintaa (Partti n.d.). Ihminen oppii leikin luonnostaan ja toteuttaa siten luovuuttaan alusta alkaen. Leikin merkitys ihmisen kognitiiviselle kasvulle ja kehitykselle on laaja. Toisaalta juuri nämä ihmisen kognitiiviskonstruktiiiviset kyvyt ja niiden kehittyminen ovat jatkuvasti pohja luovuuden biologiselle perustalle, sekä siten luovuuden kehittymiselle (Heljakka 2019). Luovuutta ei myöskään enää hahmoteta pelkkään lahjakkuuteen ja perimään pohjautuvana kykynä, vaan pitkälti myös, ja ennen kaikkea, oivaltavaan oppimiseen liittyvänä ilmiönä (Malmelin & Poutanen 2017, 72–73). Vaikka kaikki eivät ylläkään luoviin huippusaavutuksiin, on ihmisen toiminta luonnostaan ja kehittyvällä tavalla luovaa.

Sivuaamme siis nyt lähtökohtaisesti läpi tutkielman kahta hyvin monimuotoista ja -tahoista kokonaisuutta; ihmisen ja luovuuden olemusta. Pyrkimys hahmottaa näitä kokonaisuuksia on tärkeä perustus tulevalle, jota ilman meidän on vaikea tarkastella inspiraation merkitystä ihmisen luovalle prosessille.

2.2 Ihmisen olemus luovuudessa

“Maalaaminen on voimakkaampaa kuin minä. Se panee minut tekemään mitä se haluaa – –. On olemassa joku, joka työskentelee kanssani.” Pablo Picasso (1881-1973)

Lähestyn tutkielman aihetta sekä luovuus- ja ihmiskäsitystä vielä tulokulmasta, joka ehkä auttaa meitä pääsemään luovuuden lähteille sekä mahdollisesti valottamaan Picasson kokemusta omasta luomistyöstään. Ymmärrän hänen kuvaavan maalaamisen kokemuksen ohjaavan enemmän toimintaansa kuin itsensä ohjaavan maalaamistaan. Herää kysymys – mikä suhde luovalla prosessilla on ihmiseen ja ihmisellä itse prosessiin?

Vaikka myöhemmin modernin luovuustutkimuksen myötä luovuutta onkin tutkittu erilaisten menetelmien ja mittaustulosten avulla, on siihen yhdistetty mystisiä ja yliluonnollisia piirteitä. Jo ihmisen syntymisessä on läsnä tämä yliluonnolliselta tuntuva luova elementti, sillä jotakin syntyy vanhasta ja jotakin jostain mitä ei

koskaan aikaisemmin ole ollut olemassa (Uusikylä 2012, 23). Ehkä juuri, tai ainakin osittain tästä syystä, Guilfordin puhe sai aikanaan aikaan valtavan eteenpäin sysäyksen luovuustutkimuksen saralla. Nyt tutkijat lähtivät ottamaan selvää tästä mystifioidusta ja osittain yli tietoisesta ymmärryksen käyvästä aihealueesta sekä uuden esiin tulemisen perimmäisestä olemuksesta.

Liikumme tutkielmani syvimmän ytimen, inspiraation, läheisyydessä. Mikä saa ihmisen synnyttämään jotain sellaista, mitä ei ole koskaan ennen ollut? Mistä nämä alkuideat, yllikkeet ja sysäykset saavat syntynsä?

Jotta voimme tutkia inspiraation merkitykseen liittyvää tutkielmani peruskysymystä, meidän on vielä tarkasteltava ihmisen tietoista ja tiedostamatonta ulottuvuutta. Psykologia kuvaa tätä rajapintaa ja sen kumpaakin puolta monella eri tavalla. Sitä on myös tutkittu eri keinoin kuten introspektion, eli omaan itseen kohdistuvan tietoisesta havainnoin avulla, sekä behavioristisen objektiivisen, eli tutkittavan itsensä ulkopuolelta tulevan tiedon ja havaintojen avulla (Korhonen 2020). Psykologi ja psykoterapeutti Satu Korhonen kuvaa osuvasti; "Ihmisyteen liittyy psyko- fyysis- sosiaalisen kokonaisuuden lisäksi vahva, pysyvä ja muuttumaton kokemus omasta olemassaolosta." Hänen mukaansa, "tietoisuus tuntuu olevan olemassaoloni ytimessä, vaikka sillä ei ole varsinaista sijaintia. – – tietoisuuteni oli olemassa jo ennen kuin käsitykseni itsestä, muista ja maailmasta syntyivät elämäkokemusten myötä."

Ihmismielen tietoisesta ja tiedostamattoman kerroksellisuudesta sekä niiden välisestä suhteesta on olemassa monia psykologian suuntauksia, joista tarkastelemme muutamia. Suuntaukset eroavat toisistaan näkemyksiltään tiedostamattoman ja tietoisesta perimmäisen olevaisuuden luonteesta. Eri näkemyksissä suunnataan ihmiskäsitysten sekä psykologiatieteen filosofisten perusteiden juurille. Suuntauksia voidaan pohtia mm. metafysiikan, epistemologian, logiikan ja teleologian tulokulmista. (Korhonen 2020)

Sigmund Freudin psykoanalyttisen teorian mukaan, ihmisen tiedostamaton, eli ei-tietoiset psyykkiset prosessit, ovat ihmisen tietoisesta minän taustalla vaikuttavia tekijöitä (Ihanus 2020, 175–176). Hänen mukaansa tiedostamattomaan vaikuttavat mm. varhaisen vuorovaikutuksen kokemukset sekä vietit – näin ollen

luovan käyttäytymisen alkulähde olisikin sisäisten tarpeiden aiheuttamien ristiriitojen seurausta ja ratkomista (Uusikylä 2012, 31).

Carl Gustav Jung puolestaan sijoitti tiedostamattoman hengen ulottuvuuteen. Hänen mukaansa tiedostamaton juontaa juurensa hengestä eikä biosomaattisesta olemisesta. Jung laajensi myös ajattelua yksilötasolta kulttuuripsykologian puolelle. Hän oletti kollektiivisen olemassa olevan tiedostamattoman ympäröivän yksilöllistä tiedostamatonta. (Ihanus 2020, 178). Hän näki ihmisen psyykeen sisällön virran olemassa olevuuden ilmenevän objektiivisena ja kulttuurisidonnaisena, eikä persoonallisena kokemustasona. Hänen mukaansa luova prosessi on luonteeltaan mystinen, eikä selitettävissä vain järjen avulla (Uusikylä 2012, 33–34).

Lauri Rauhala käsittää ihmisen holistisesti. Hänen mukaansa ihminen on sekä kehollinen, tajunnallinen, että situationaalinen. Nämä kolme ihmisen ontologisen perusmuotoisuuden osaa kietoutuvat erottumattomasti toisiinsa. Tajunnallisuudella Rauhala tarkoittaa psyykkistä ja henkistä olemassaolon kokemuksellisuutta. Henkinen ulottuvuus on hänen mukaansa korkeamman asteen tiedostamatonta tajunnallisuutta, jossa tapahtuu prosessit joista emme ole vielä tietoisia, mutta joista voimme tulla tietoisiksi. Kaikilla olemuspuolilla on rooli luovuudessa. (Pihlanto 2011, 26)

Kristillinen ihmiskäsitys näkee ihmisen kokonaisvaltaisena kokonaisuutena, jolla on henki. Tästä kokonaisvaltaisuudesta on monenlaisia käsityksiä kuten: ”ruumis, sielu ja henki” tai vapaammin ”sydän, keho ja mieli” (Nikkanen 2014). Vaikuttaa siltä, että kristinusko antaa tilaa hahmottaa tätä ihmisen olemuksen monitahoista kokonaisuutta eri tavoin. Se mikä kuitenkin kaikkia hahmotustapoja yhdistää, liittyy henkeen. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan, Jumala on yhteydessä ihmiseen ja ihmisen nähdään olevan lähtöisin ja riippuvainen Hänestä (Puolimatka 2013, 30). Kristillisen ihmiskäsityksen keskiössä on myös ihmisen arvo, joka ei ole riippuvainen siitä, millainen hän on (Erävalo 2017). Oma ihmiskäsitykseni pohjautuu kristillisen ihmiskäsitykselle. Olen taipuvainen hahmottamaan ihmisen kokonaisvaltaisena, psyko-fyysis-sosiaalisena kokonaisuutena, jolla on henki. Nojaan Kristilliseen ihmiskäsitykseen psykologisen tutkimustiedon valossa.

Kun eri ihmiskäsitysten sekä psykologisten näkemysten pohjalta pyrimme hahmottamaan ihmisen olemusta suhteessa luovuuteen ja luovuuden olemusta suhteessa ihmiseen, törmäämme väistämättä kysymykseen siitä, mikä ohjaa ihmisen havaintoja, sekä mitä ja millä perustein ihmisen havaintokenttään tulee informaatiota. Näistä havainnoista puhuttaessa, puhumme toisinaan intuitiosta.

Tony Dunderfelt käsittelee intuition merkitystä luomisprosessissa. Hänen mukaansa syvällinen oivaltaminen tapahtuu ajattelun tuolla puolen. Hän havainnoi intuitiivisen informaation olevan kuin sisäiselle näyttöpäätteelle ilmestyvä viesti - ovathan monet tunnetut säveltäjätkin kuvanneet luomistyötään "valmiin musiikin sisäisenä kuulemisena, jonka kirjureina he vain toimivat" (Dunderfelt 2008, 112–114).

Intuitiota yleisesti määriteltäessä ajatellaan, että intuitiossa ihminen tietää ilman ajatusponnistusta ja ilman tietoista rationaalista ajattelua. Joidenkin määritelmien mukaan se on "kokemus tietämisestä, ilman että tietää miten tietää". Dunderfelt kuitenkin kritisoi määritelmiä tietämisen suhteen: "Mikä on loppujen lopuksi tietämistä ja mikä ei". Hän mieluummin puhuu intuitiosta havaitsemisena, jota puoltaa myös sanan alkukielinen ilmaisu "intuetor". Ilmaisua tarkoittaa katsomista tai sisäistä näkemistä (Dunderfelt 2008, 30–31).

Psykologiassa selitys intuitiolle on perinteisesti nähty nimenomaan tästä havainnoinnin tulokulmasta – ihminen kerää tietoa ja kokemuksia kokonaisuuksista. Jung ajatteli tavallisen aistimisen ja intuition täydentävän toisiaan. Hän näki, että intuitio on psyykinen toiminta, jonka avulla teemme havaintoja tiedostamattoman kautta. Hän erotti kuitenkin intuition muista aistihavainnoista, sillä intuitiivisesti saatu informaatio sisältö on huomaamatonta ja ilmenee täydellisenä kokonaisuutena ilman, että pystymme selittämään sitä. Intuitio kuitenkin voi ilmetä muiden aistien yhteydessä (Dunderfelt 2008, 31).

Kognitiivisen psykologian läpi voimme erityisesti nähdä, että havaitsemamme ärsykkeet konstruoiduvat ja jäsenyvät mielessämme sekä kehossamme, synnyttäen mm. luovia ratkaisuja. Kognitiivinen tulokulma antaa vastauksia myös sille, mitä havaitsemme konstruktion ohjatessa tarkkaavaisuuttamme. Se antaa

myös ymmärrystä siitä, miten saatu informaatio muovautuu suhteessa aiemman kanssa. Ihminen on näistä prosesseista osin tiedoton, osin tietoinen (The Creative Brain, 2019).

Filosofi Max Scheler puhuu myös intuitiosta. Hän kuvaa sen välityksellä ihmisen olevan välittömästi tietoinen Jumalan olemassaolosta sekä hän olemuksestaan. Tätä intuitiivista tietoa Scheler kutsuu uskon tiedoksi. Hänen mukaansa ihminen tulkitsee tämän tiedon omien lähtökohtiensa pohjalta, jolloin saatu tieto on lähtökohdistaan riippuvainen ja voi myös johtaa tiedon vääristymiseen. Luontaista, intuitiivista tietoa Jumalasta Scheler kuvaa ihmisen tulkintojen muokkaama tietoa alkuperäisemmäksi ja puhtaammaksi. Schelerin ajatuksissa yhdistyy mielenkiintoisella tavalla ihmisen kyky aistia intuitiivisesti. Intuitio liittyy nimenomaan tietoon, eikä havaitsemiseen. Hän toteaa myös informaation konstruktivisen käsittelyn voivan johtaa intuition alkuperäisestä tiedosta poikkeavaan lopputulokseen (Puolimatka 2013, 31).

3 INSPIRAATIO

Inspiraatio saa alkunsa sanasta spiritus, henki, jossa henki virtaa sisään (inspire). Ilman ideoita ei synny luovuutta ja ideointi puolestaan onnistuu vain virtaavassa inspiraation tilassa, tästä tilasta käytetään nykyään sanaa flow (Reunanen 2015, 46). Flow on Csíkszentmihályin mukaan luovan onnistumisen tila ja intuitiivisen inspiraation virta, jossa yksilö synnyttää luovan prosessin kuin itsestään. Vasta myöhemmin prosessi täydentyy, kun työtä tarkastellaan objektiivisesti. Tällöin työ uudelleen rakennetaan palasista ja palataan flow:ssa liihypätyihin välivaiheisiin (Reunanen 2015, 46).

Inspiraation synty on monimuotoinen ja siten vaikeasti purkitettava ilmiö. Sitä hahmoteltaessa on läsnä tietoisien ja tiedostamattoman kerroksellisuus, jonka suhteesta toisiinsa, sekä sen perimmäisestä luonteesta, on edellä mainiten monenlaisia käsityksiä. Tulkintatavat inspiraation synnystä ja siihen vaikuttavista tekijöistä muuntuvat näiden käsitysten mukaan. Tarkastelemme inspiraatiota eri ihmiskäsityksille pohjaavien näkemysten, sekä säveltäjien omien kokemusten pohjalta. Koska inspiraatio sanana yhdistetään yleensä tieteelliseen tai taiteelliseen tekemiseen, se voi ilmetä minkälaisena tahansa luovuuden virtauksena ja ideoiden tulvana (Rantanen 2013). Käsittelemme jatkossa inspiraatiota kuitenkin rajatusti taiteissa ja erityisesti säveltämisessä.

Tarkastelemme seuraavaksi luomisprosessia kokonaisuutena. Tarkastelemme erityisesti luomisprosessin syntyhetkeä ja sen myöhempiä vaiheita. Tutkimme inspiraation vaikutusta luovan prosessin aikana ja pohdimme sen merkitystä myös eräiden säveltäjien kokemusten pohjalta. Havainnoimme inspiraatiota heidän luomisprosessinsa eri vaiheissa.

3.1 Inspiraation lähteet

Inspiraatio on sitä, mitä hengittää sisään. Ulospuhallus on puolestaan se teos, joka on tuotettu sisään hengitetyillä asioilla.

Inspiraatio on historiallisesti katsottuna usein nähty perustuvan jumalalliseen inspiraatioon. Etymologisesti luovuuteen viittaava sana "creare" liittyy myös luomiseen jumalallisessa mielessä. Tämä lähtökohta vaikutti myös luovuuden käsitteellistämisen alkupuolella, sillä kaikkien elävien olentojen nähtiin kehittyvän ylimaalisten voimien vaikutuksesta. Ylimaallinen alkuperä voitiin puolestaan liittää erilaisiin myyttisiin ja hengellisiin oletuksiin jumaluudesta. Jumalallisen inspiraation asemaa on korostanut läpi historian myös se, että suuri osa kulttuurista ja taiteista on liittynyt jumalallisiin teemoihin ja Kristinuskon kirkolliseen toimintaan (Malmelin & Poutanen 2017, 25–26).

Kun tarkastelemme inspiraatiota kristillisen maailmankuvan silmin, näemme sen olevan kaiken alku ja lähde jo kristinuskon perusattribuutin myötä, sillä Raamatun nähdään syntyneen Jumalan Hengen vaikuttamasta inspiraatiosta ja ohjauksesta (Raamatun inspiraatio, 2016). Näistä Raamatun kirjoituksista, eli Jumalan Sanasta, käytetään Kreikan kielen sanaa "theunpnestos", joka voidaan ymmärtää passiivissa nähden kirjoitusten syntyneen itse Jumalan inspiraatiosta. Toisaalta sana voidaan ymmärtää myös aktiivissa Jumalan hengittäessä Sanassaan – tällöin koko Raamattu on siis "Jumalan henkeyttämä". Kristinuskon näkökulmasta näkee, että Jumalan inspiraatiosta ja inspiroimana on syntynyt Sana, joka on lähtenyt Hänen suustaan ja joka inspiroi myös meitä (Sankamo, 2018). Tätä Jumalan inspiroimaa sanaa ymmärrämme hengellisen ihmistemme kautta, viitatakseni kristilliseen ihmiskäsitykseen, jossa nähdään ihmisessä olevan myös henki, joka voi olla yhteydessä Jumalan Henkeen.

Jos Kristillinen ihmiskäsitys ja aiempi historiallinen ymmärrys näkee, että meidän inspiraatiomme voi olla Jumalan Hengen vaikuttamaa puhetta Hengestä henkeen, on tähän spirituaaliteettiin myös toisenlaisia näkökulmia. Esimerkiksi kirjailija Mika Waltari työstäessään romaaniaan *Sinuhe Egyptiläisestä* on kertonut näynomaisesti keskustelleensa kirjan roolihahmojen kanssa. Kertomukset tämänkaltaisista taiteilijoiden kokemuksista, joissa he kokevat inspiraationsa syntyneen yhteydestä henkimaailmaan tai intuitiivisilla, oman kokemusmaailman ylittävillä havainnoilla koskien ylipersonallista olemisen ulottuvuutta, on vaikea saada tietoa. Näitä teemoja on tutkittu intuitioteeman näkökulmasta vain vähän, sillä aihealueen lähestymistapa on luonteeltaan enemmän filosofinen. "Oma arvioni on, että monet yliluonnolliset kokemukset perustuvat alitajunnan

toimintaan. Tämä ei silti poista sitä mahdollisuutta, että sen lisäksi olisi vielä olemassa henkisiä ulottuvuuksia tai voimia, joista emme vielä tiedä tarpeeksi” (Dunderfelt 2008, 118–120)

Intuition on siis monille inspiraation lähde tai siihen vaikuttava tekijä, huolimatta siitä, mistä sen nähdään tai koetaan kumpuavan. Intuition määritelmään perustuen, intuitio tuottaa kokijalleen kokonaisvaltaisen ja yliaistillisen havaintokokemuksen. Koska tämä toiminta tapahtuu tietoisuutemme ulottumattomissa, voimme kokea sen tuntuvan siltä kuin emme osallistuisi siihen. (Dunderfelt 2008, 112–113)

Inspiraation syntyyn vaikuttaa aistillisesti havaitut ulkoiset sekä sisäiset ärsykkeet ja kokemukset. Nämä voivat olla tietoisia ja tiedostamattomia. Havaitsemista ohjaa monta tekijää, kuten mm. yksilön uteliaisuus ja persoonallisuus. Kehon ja mielen prosessoi syntyneitä havaintoja ja ärsykeitä. Pohjautuen luovuuden biologiseen perustaan, aivomme konstruoivat ja yhdistelevät tietoa luoden uusia hermoyhteyksiä ja -kytköksiä. Tällä periaatteella syntyy ideoita, joita mielikuvituksemme kykenee luovalla tavalla prosessoimaan. (The Creative Brain, 2019)

3.2 Mikä säveltäjää inspiroi?

“Kaikki mikä vaikuttaa minuun ihmisenä, vaikuttaa musiikkiini”.

(Kaija Saariaho 2006)

Kuten Saariahon sanoista voimme huomata, lähtökohta säveltäjien inspiraatiokokemusten tarkasteluun tuntuu laajalta. Musiikin syntyyn tuntuu vaikuttavan niin monet kokonaisvaltaiset tekijät, että voidaan puhua lähes kaiken vaikutuksesta. Nämä tekijät ovat mm. aiemmin käsittelemämme havainnot, ärsykkeet ja kokemukset, joita huomaamme, aistimme ja prosessoimme persoonallisella tavalla. Haluan nostaa tästä laajasta merestä esille muutamia yksittäisiä kokemuksia, jotta voimme tarkastella säveltäjän inspiraatiota tarkemmin ja saada aiheeseen syvempää ymmärrystä.

Saariaho kertoo ajatelleensa aiemmin, ettei ympäristö vaikuttaisi hänen säveltämäänsä musiikkiin, kunnes palattuaan Suomeen hän koki ympäristön vaikutuksen itsessään ja musiikissaan. Hän kuvaa vuodenkiertoa, kaamosta, lunta ja hitautta (Hako & Nieminen 2006, 125) – näihin lienee liittyvän niin ulkoiset kuin sisäiset kokemukset, kuten talven fyysinen pimeä kylmyys ja toisaalta sen tuoma tunnelma ja tuttuus.

Tutkiessani säveltäjien kertomaa omasta sävellysprosessistaan sekä inspiroitumisestaan, huomaan intuition merkityksen nousevan esiin suuressa ja toistuvassa määrin. Vaikka säveltäjä saattaakin nauttia suuren musiikillisen materiaalin työstämistä, ”voi toisaalta pieni nopea intuitiivinen kappale kuin salaa tavoittaa jotakin musiikin ihmeestä” (Hako & Nieminen 2006, 128). Saariaho kertoo myös, miten orkesteriin liittyä säveltämisessä kaiken tietotaidon lisäksi myös niin paljon tunteita ja kokemuksia, että hän pelkää liian analysoinnin rikkovan nämä ”herkät ja intuitiiviset verkostot” (Hako & Nieminen 2006, 126). Intuitio muodostaa kuin polun musiikin ihmeen äärelle – tämän herkällä tavalla aistittavan polun tuttuja kulkijoita säveltäjät vaikuttavat olevan.

Esa-Pekka Salonen kertoo pohtineensa kulttuuri- ja historiasidonnaisuuden vaikutuksia suhteessa säveltämiseensä ohjaaviin tekijöihin. Hän kuvaa niiden sijasta siirtyneensä kiinnittämään huomiota musiikin fyysiseen vaikutukseen, sekä kokonaisvaltaiseen tuntemiseen. Häntä ohjaa tämän äärellä kysymys: mitä minä tunnen, kun kuulen musiikkia? Hän pohtii kysymyksen vaikutusta säveltämistä ohjaaviin valintoihin. Salonen ei mielestäni määrittele vaikuttavatko nämä valinnat sävellykseen jo inspiraatio lähteillä, vai valintoihin myöhemmän sävellysprosessin aikana. Salosen kertoman mukaan huomaamme, että inspiroitumiseen vaikuttivat kulttuuriset tekijät sekä toisaalta myös omat subjektiiviset fyysiset ja henkiset tuntemukset (Hako & Nieminen 2006, 134–139).

Säveltäjän inspiraation saattaa herättää myös toinen ihminen. Harri Wessmanin sanoin: ”Sävellykselle löytyy helppoiten hyvä alkuidea siitä, jos saan tavata tulevan esittäjän. Siinä on ikään kuin jotakin maagista. Päässä alkaa yleensä heti soida” (Hako & Nieminen 2006, 148). Myös historiaa vasten tarkasteltaessa näemme, että teoksia on aina sävelletty henkilöille, esittäjälle tai heistä inspiroituen. Myös säveltäjä Sauli Zinovjev kertoo, että pääsääntöisesti hänen teoksensa ovat

sävelletty ja räätälöity tietylle esittäjälle. Sävellystyötä ohjaa ja inspiroi ulkomusiikillisena tekijänä esittäjän persoona (Länsiö, 2020).

”Ei ne sävellykset ihmettelemällä valmiiksi tule” on lainaus Usko Meriläisen sanoista. Olli Kortekangas kuvaa rutiinin tuovan inspiraation tullessaan (Hako & Nieminen 2006, 72). Näyttäisi, että inspiraation lähteille voi myös hakeutua, saattaa käydä myös niin, että työ inspiroi tekijäänsä. On myös mahdollista, että aivan yllättäen musiikki intuitiivisesti kuljettaa säveltäjänsä musiikin ihmeen äärelle, kuten Saariaho aikaisemmin toteaa.

Säveltäjä Magnus Lindberg kuvaa inspiraatiostaan käyttäen luonnonilmiöitä ja -elementtejä musiikissaan. Inspiraatio johti hänet lähestymään luontoa sointiväriin kautta (Hako & Nieminen 2006, 80). Äänenväri, sekä muut musiikilliset elementit voivat toimia myös itsessään inspiraationa ja innoittajana. Tapani Länsiö kuvaa seuraavaa:

”Keksiminen” ei lähde niinkään korvasta tai mielestä, vaan äänistä, säveliköistä, sykkeestä tai vaikka väristä. Keksijä näyttäytyy minulle taiteilijana, jonka innostus lähtee aina materiaalista. Keksijä alkaa luoda järjestystä ja muotoa iduista, joiden kasvua hän ohjaa ja seuraa. Musiikki on näyttäytymässä minulle suunnattomien mahdollisuuksien, erilaisten organismien maailmaksi, jotka pitää löytää, kokea ja saattaa kuuluville (Hako & Nieminen 2006, 98–99)

Säveltämistä voi inspiroida myös arvot ja motiivit. Jotkut säveltäjät haluavat vaikuttaa musiikillaan ja mielipiteillään (Hako & Nieminen 2006, 74). Iiro Rantala kertoo inspiraation syntyneen työn alla olleelle teokselle erään kirjailijan kirjaa lukiessa. Kävi siis niin, että inspiroituminen heräsi toisen taiteilijan luomistyöstä (Koski 2016).

3.3 Inspiraatio ja luomisprosessi

Sellainen tunne minullakin usein on, kun kuulen hienon konsertin, että tila kasvaa ja aika häviää. Ja joskus sellainen tunne valtaa myös täällä työhuoneessa, nuotit löytävät paikkansa paperilla kohisevassa olemassaolon huumassa, kaukana tästä ajasta ja tästä paikasta (Hako & Nieminen 2006, 129).

Visio on kuin reitti alun ja lopun välillä. Kun mielikuvitus puettaa inspiraation vaatteisiin, syntyy idea ja näky siitä ”miten”. Kun inspiraation lähteillä syntyy ideoita ja oivalluksia siitä miten haluttuun lopputulokseen voitaisiin päästä, voi kokemus voi olla Saariahon kuvaaman kaltainen. Tässä kokemuksessa ajan, paikan ja tilantaju kuin häviää. Sellaisen tunteen vallatessa, Saariaho kuvaa onnistunutta luovaa prosessia prosessiksi, jossa kaikki ikään kuin löytää järjestyksensä. Tunnistan ilmiön flow-tilana, jossa inspiraatio siivittää alkuideat lentoon, pukien ne visioiksi ja ideoiksi, jotka auttavat säveltäjää sävellysprosessissaan (Reunanen 2015, 46).

Mielikuvituksella ja mielikuvilla on eroa. Mielikuva on realistinen pyrkimys kuvitella jotakin todennäköistä tai oletettavaa omista havainnoistaan, mielikuvitus on puolestaan mielen omaa kuvitelmaa, jossa luovuus tuo esiin olemattomia luoden jotain millä ei ennen ollut mielikuvaa. Näin syntyy uutta (Reunanen 2015, 59).

3.3.1 Luominen – arkkitehtuurista rakentamista

Herman Rechberger kuvaa säveltäessään olevansa puutarhuri, jolta kuluu paljon aikaa kitkeä rönsyilevää rikkaruohoa optimaalisen sadon korjaamiseksi (Hako & Nieminen 2006, 108). Otaksun kokemuksen olevan pääsääntöisesti kaikille säveltäjille yhteinen. Säveltämisprosessin aikana, inspiraation innoittamana ja ideoiden saattamana, alkaa operointi. Tässä vaiheessa valikoidaan, prosessoidaan, rajataan ja uudelleen järjestellään ratkaisuja, jotka kuulostavat lopputulokselta. Juha Koskinen kuvaa vaihetta kaaoksen työstämisenä, jossa rajattomista vaihtoehdoista rajataan soiva kokonaisuus (Särkiö, 2019).

Rajaaminen on oleellisesti säveltäjän ammattitaitoa tunnistaa rikkaruoho sadon seasta. Materiaalin karsimiseen ja jäljelle jääneen kehittämiseen vaaditaan taidokkuutta ja ymmärrystä. Taito karttuu myös kypsymällä. Saariaho kuvaa musiikillisen identiteettinsä kasvun myötä materiaalin rajaamisen helpottaneen. läkkäiden säveltäjien teoksissa tämä näkyy, sillä ne ovat yleensä pelkistetympiä ja ankaria nuoruusvuosien tuotantoon verrattuna (Hako & Nieminen 2006, 129 – 130).

Teoksen säveltämisen aikana säveltäjä tarvitsee myös etäisyyttä. Työtä on katsottava ja kuunneltava myös objektiivisesti. Prosessi on sisältä ja ulkoa käsin tarkastelua yhtäaikaaisesti. Minna Leinosen (Särkiö 2019) mukaan säveltäjä tempautuu työstövaiheessa välillä virtaan ja uppoaa yksityiskohtiin, mutta säännöllisesti hänen on noustava kuitenkin pinnan yläpuolelle. Etäisyyttä Leinosen mukaan tarvitaan myös ajassa, sillä tietoisien ongelmien ratkaisun lisäksi, säveltämisen loppukohdat vaativat toisinaan aikaa ratketakseen.

Luovan prosessin kesto on vaihtelevaa. Se voi alkaa hiljaisesta hautumisesta ja saavuttaa valmiin muotonsa vasta vuosikymmenten päästä. Joskus hautomisvaihe ja aika inspiroitumisen sekä lopputuloksen välillä jää lyhyeksi. Luomisprosessin kesto vaihtelee myös sen suhteen, kuinka paljon aikaa antaa ideoiden operoinnille vai antautuuko täysin alitajunnan vietaväksi (Uusikylä 2012, 119).

Vaikka säveltäminen on Paavo Korpijaakon sanoin arkkitehtonista rakentamista, on sen taustalla edelleen inspiraatio (Holmberg 2019). Saariaho kuvaa asiaa samankaltaisesti, tekniset ratkaisut ovat hänen mukaansa kaiken pohja, mutta eivät se tärkein asia (Hako & Nieminen 2006, 128). Välillä on kuunneltava sydämellään, luotettava intuitioon, palattava inspiraation lähteille. Voimme huomata, että inspiraatio kulkee mukana punaisena lankana myös sävellysprosessin aikana kuin myös uusien ideoiden jatkuvana ja alati muuntuvana alkulähteenä.

Aineistooni perustuvat säveltäjien kokemukset ovat linjassa monien luovuustutkimusten tulosten kanssa. Graham Wallas on kuvannut 1926 luovan ajattelun nelivaiheista prosessia: ongelman löytäminen, hautominen, oivaltaminen ja vahvistaminen. Luomisprosessissa ongelman löytäminen on sen ratkaisemisen sijasta oleellista. Tässä vaiheessa ongelmaa tarkastellaan eri tulokulmista. Hautomisvaiheessa vetäytyään ongelman käsittelystä. Oivallus saattaa lopulta syntyä äkillisesti tai olla monen välivaiheen tulos. Vahvistamisvaihe on valmiin lopputuloksen hyväksyminen (Uusikylä 2012, 119 – 120).

3.3.2 Säveltämisen monta kieltä

Olen kohtuullisen varma siitä, että tämän taiteenlajin suurimmatkin tekijät ovat sisimmässään joutuneet myöntämään, että ulappa on rannaton. Suuruus kai manifestoi itsensä siinä, että uskaltaa katsoa pitkälle horisonttiin Esa-Pekka Salonen (Hako & Nieminen 2006, 133)

Säveltämisellä on monta kieltä kertoa. Luomiskieli on luovaa. Se on yhtä laaja ja rannaton, kuin suuri ulappa. Salonen kuvaa tunnetta luovuuden äärellä osuvasti: "Se mitä pienenä luulin joeksi, paljastuikin valtamereksi" (Säveltäjä 2006, 133). Säveltämisestä ja säveltäjän luomiskielestä puhuttaessa, puhutaan usein erilaisista suuntauksista ja tyylilajeista, mieltymyksistä ja koulukunnista. Nämä nousevat esiin myös jokaisen aineistomateriaalini säveltäjän kertomassa. Vaikka säveltäjän taiteellinen estetiikka määriteltäisiinkin jonkinlaisen otsikon alle, tulee taiteilijan persoonallinen luovuus silti esille. Wessman puhuu tästä erilaisuuden kokemuksestaan sekä ymmärryksestään muidenkin säveltäjien kokevan omakohtaisesti erilaisuutta (Hako & Nieminen 2006, 145). Luomiskielen ainutlaatuisuus ja rajattomuus perustuu luovuuteen vaikuttaviin tekijöihin, eli kaikkeen mikä meihin ihmisiin vaikuttaa.

Eero Hämeenniemi vertaa musiikin historiallista ja kollektiivista kehitystä kielen kehitykseen. Se tapahtuu keskustelemalla ja vuorovaikutuksessa toisien kanssa, ei yksin ja erikseen. Hän näkee saman toteutuvan myös musiikissa. Musiikki muovautuu vuorovaikutuksessa ja kehittyy kollektiivisesti (Hako & Nieminen 2006, 46).

Wessmanin mukaan musiikin kehityskulku synnyttää myös ristiriidan. Toisaalta meillä on menneiden vuosisatojen musiikillinen perintö, sekä oman aikamme hetken uudet että ajankohtaiset vaikutukset ja kehitysaskleet. Säveltäjä saattaa kokea paradoksaalisuutta menneiden ja nykyiset musiikillisten ilmaisutapojen sekä tulokulmien äärellä (Hako & Nieminen 2006, 142 –143, 149). Wessman kuvaa, että säveltäjän voi olla vaikea valita "keskeisiksi ilmaisuvälineikseen jotakin sellaista, joka on tehnyt tehtävänsä jo vuosisatoja sitten" (Hako & Nieminen 2006, 143).

Toisaalta voimme nähdä historian tuomat ilmaisutavat myös luomiskielen runsautena – mitä enemmän aika kehittyy, sen runsaammiksi luovuutemmekin pursuaa. Voimme kuitenkin lopulta, riippumatta musiikillisesta ilmaisutavasta, hahmottaa kuulemaamme musiikkia ja nauttia siitä, sen tyylistä ja taustavaikuttavista tekijöistä huolimatta (Hako & Nieminen 2006, 49).

4 INSPIRAATIOSTA SÄVELLYKSESI

Kuvaan tässä osiossa teoksen matkaa tilauspyynnöstä alkaen valmiiksi sävellykseksi saakka. Avaan teoksen rakentumista, sekä säveltämisprosessin eri vaiheita kronologisesti. Kiinnitän erityistä huomiota sävellysprosessin itsessäni herättämiin affekteihin. Tutkin erityisesti näitä affekteja sekä inspiraation syntyhetkeä ja vaikutusta koko sävellysprosessini ajan. Olen kirjannut ylös sävellysprosessin työvaiheet ja omat päiväkirjamaiset havaintoni.

4.1 Lähtötilanne ja haastattelu

Minulta tilattiin keväällä 2021 sävellys erään hääparin vihkimistilaisuuteen. Sävellys toteutettaisiin kahdessa osassa, käytännössä I-osa vihkitilaisuuden tulokappaleena ja II-osa menokappaleena. Teoksen toivottiin kuitenkin muodostavan ehyen kokonaisuuden niin, että se voitaisiin esittää myös katkeamatta yhtenä sävellyksenä. Sävellys myös äänitettäisiin ja äänitystä käytettäisiin videokuvaajan häistä kuvaamaan sekä toteuttamaan dokumentaariseen traileriin. Kuvailen hääparia henkilönä A ja henkilönä B.

Toteutin yhteydenpidon hääparin kanssa puhelimitse. Haastattelua varten tapasimme kasvotusten 20.3.2021 ja keskustelimme hääparin toiveista ja visioista tilatulle teokselle. Aikaa tapaamiseen meni noin tunti. Haastattelussa nousi selkeimpinä toiveina esiin, että teoksen tulisi olla tarinallinen, kuvata hääparin persoonia sekä heidän yhteistä historiaansa ja tulevaisuuttansa. Tarinallisella teoksella tässä tarkoitan sävellystä, jonka musiikillinen kerronta etenee tarinan omaisesti. Hääpari toivoi, että teoksesta kuulee, mihin ajalliseen kontekstiin musiikki sopii yhdessä vihkitilaisuuden kanssa sekä sitä, että teoksessa kuuluu hääparin yhteinen mennyt ja tuleva tarina. Menneellä tarinalla tarkoitan hääparin historiaa ennen avioitumista, ja tulevalla tarinalla aikaa sen jälkeen.

Haastattelun aikana halusin antaa hääparille tilaa kertoa omin sanoin toiveistaan, minkä lisäksi käytin haastattelussa apuna myös kyselytekniikkaa. Varmistin

ymmärtämispalautteen avulla, olenko ymmärtänyt hääparin toiveet oikealla tavalla.

Haastattelun aikana Henkilö A luonnehti itseään ja persoonallisuuttaan kielikuvalla "maa". Hän kuvasi olevansa yhtä pysyvä ja järkähtämätön kuin maa, joka levittäytyy kaikkialle kantaen päällään elämää. Henkilö B kuvasi olevansa kuin "vesi". Puhuimme myös siitä, miten vesi voi esiintyä erilaisissa konteksteissa – pisaroida sateena taivaalta tai olla suuren valtameren syvä aava. Henkilö B kertoi olevansa näistä veden muodoista eniten kuin valtameri – toisaalta syvä ja toisaalta horisontaalinen.

Hääpari kuvasi keskinäistä dynamiikkaansa myös maa ja vesi -elementtien avulla. Henkilö A:n kuvaus "Olen kuin maa, joka vain on –" tuo maan olemuksellaan vahvuuksinaan yhteiseen vuorovaikutukseen pysyvyytensä ja järkähtämättömyytensä. Veden hääpari kuvasi puolestaan ottavan muotonsa maan muodoista, toisaalta sitä samalla muovaten. Suuren valtameren aalto voi myös levätä aaltona maan rantaan. Näiden elementti-kielikuvien avulla hääpari toivoi minun saavan säveltäjänä kiinni hääparin persoonallisuuksista, olemuksista sekä keskinäisestä dynamiikasta ja vuorovaikutuksesta. Tämän he toivoivat minun kertovan musiikillisesti teoksessa jollain lailla esiin.

Hääparin toisena musiikillisena toiveena oli, että soittimina teoksessa olisi ainakin viulu ja sello. Ehdotin kokoonpanon laajentamista pianotrioksi, mikä sopi hääparille hyvin. Hääpari sanoitti myös luottamustaan musiikillisiä visioitani sekä ammattitaitoani kohtaan, joten sain muutoin hyvin vapaat kädet teoksen musiikillisen visioinnin, sekä instrumentaation suhteen.

Teoksen I-osa alkaa tilanteesta, jossa morsian astuu kirkkosaliin. Tunnelman alttarille kävelyn aikana toivottiin olevan herkkä, intiimi, haikea, mutta toiveikas. Morsiamen sulhaselle luovutuksen ja hääparin yhteisen matkan alttarille alkaessa, tunnelmaan tulee uusi sävy, minkä lisäksi musiikki tässä olisi "nousujohdanteinen ja pitäisi sisällään osan huippukohtan". Alttarille lopussa päästyä musiikki soi vielä pienen hetken ja päättyy "lupaavaan ja odottavaan tunnelmaan" teoksen alkua uudessa sävyssä muistellen. Puhuimme teoksen

muodosta kielikuvana “soittorasias”, eli musiikki alkaa ja puolivälin jälkeen loppuu jollain lailla alun kaltaiseen tilanteeseen.

Teoksen II-osa alkaa hetkestä, jossa vihkitilaisuus on ohi ja hääpari on julistettu aviopariksi. Hääpari toivoi, että teos alkaa edellistä osaa lyhyesti muistellen ja sen tunnelmaan hetkeksi palaten, kuitenkin vain ottaakseen vauhtia tulevaan. Henkilö A kuvasi tunnelman tässä kohtaa olevan “iloon heräävä”. Alun jälkeen musiikkiin tulisi jotain uutta, jokin muuttuisi I-osaan nähden – tämä mukailisi taitekohtaa “ennen avioliittoa” ja “avioon astumien jälkeen”. Hääpari kuvasi tunnelmiksi mm. ilon, ylistyksen ja reippaamman tunnelman. Sain tarinallisuuden suhteen tästä eteenpäin vapaat kädet – saisin luoda hääparin elämäntarinaa futuurissa sekä säveltää nuo tapahtumat musiikilliseen muotoon haluamallani tavalla.

Haastattelussa tuli myös esille hääparin musiikillista kuulokuvaa kuvaavat sanat “eepinen” ja “sininen”. Hääpari esitteli myös referenssikappaletta, josta analysoimme mieluisiksi elementeiksi kyselytekniikkaa apuna käyttäen jousien pizzicatot, musiikin eepillisyyden ja nousujohdanteisuuden sekä melodian taustalla olevat jousimatot.

Tarkempaa aikataulua emme sävellystyölle sopineet. Sovimme, että otan kaiken teokseen liittyvän tästä eteenpäin vastuulleni - sävellystyön, notaation, soittajien harjoitukset, äänityksen ja valmiin nauhoituksen palautuksen, sekä teoksen esittämisen vihkitilaisuudessa 30.4.2020.

4.2 Sävellysprosessi osa-I

5. helmikuuta 2021

I Heti kun minua pyydettiin säveltämään hääparille, innostuin. Tuntui, että inspiraatio valtasi minut samassa hetkessä, kun kysymys minulle esitettiin. Ehdinköhän edes lukemaan viestiä kunnolla loppuun? Näen heti mielessäni paljon ja tunnen sydämessäni sitäkin enemmän. Ylykkeitä on kaikkialla minne katseeni näkemisessäni kohdistan. Pursuilen, innostun, inspiroidun. Sisimmässäni suostuin sävellystyöhön jo ennen kuin sormeni vastasivat viestiin

”kyllä”. Miten paljon lyhyessä hetkessä ehdinkään tuntea, nähdä ja kokea. Kehossani tuntuu siltä, että halkean innostuksen määrästä inspiraation pulppuillessa. Tunnen mahanpohjaa kutittavan innostuksen, malttamattomuuden, joka saa sydämen ja sisukseni sykkyrään. Uskon, että tämän kaiken kokemuksen suuruuteen vaikuttaa varmasti puhtaan inspiraation tarjoutuminen eteeni, mutta samalla myös pitkäaikainen haaveeni säveltää tilaustyönä jotakin näin henkilökohtaista ja toisaalta avioliitto – niin paljon syvyyttä, niin paljon ajatuksia, sanottavaa ja kerrottavaa. Luotan suvereenisti polkujen määrään. Olen valmis seikkailuun, vaikka en edes ehdi laskemaan matkakustannuksia. En niistä ehkä nyt edes välittäisikään.

II Menen heti pianon ääreen ja soitan. Laitan äänityksen päälle, sillä olen oppinut, että tällaisessa inspiraation virrassa improvisoidessa syntyy ideoita. Olen tällä hetkellä hyvin lähellä ja läsnä sisäisessä näkemisessä ja kuulemisessa. En tiedä kuinka kauan aikaa kuluu, unohdan ajan ja paikan, sekä luultavasti kaikki tärkeät ja akuutit kotiaskareet. Annan sävelten tulla kuin ne sydämessäni tunnen. Sormeni alkavat soittaa hidasta harmoniaa, se levittäytyy eteeni kuin aava, majesteettinen ja paljas maa. Peruskallio, jonka päällä lepää kaikki elämä, joka vuorissa työntyy paljaana esiin ja meren kallioisilla rannoilla rosoisena pintana paljastuu. Sen minä soitan. Kuulen myös kauniin melodian, yksinkertaisen, feminiinisen ja herkän, joka eri sävellajeista polveillen hakee kauniin muotonsa. Melkein liikutun. Tunnen, että melodia on niin kaunis ja herkistyn ilosta, kun saan sen soitettua niin kuin sen sisimmästäni kuulen. Ihan kun en olisi keksinyt sitä edes itse, vaan sain kuin sainkin maalattua säveliin näkemäni ja kokemani. Mistä näkemiseni ja kokemiseni kumpuaa? Miksi näen? Näen niin paljon ja niin loppumattomaan horisonttiin. Pohdinta vaihtuu jälleen siihen, että kuulen melodian, jota soitan, ikään kuin liikkuisin näkemisen todellisuuden sekä konkreettisen todellisuuden välissä, molempiin vuorotellen havahtuen. Kuulen kuvitellen, miten morsian astelee kirkon käytävällä ja kuinka melodian sävelten herkkään haikeuteen pukeutuu ilo ja yhteinen historia, jonka ainutlaatuista syvyyttä en tiedä, mutta jota lähelle hetkeksi olen päässyt, kuin katsomaan ja sanoittamaan. Miten kaunista onkaan, että saan katsella. Pian harmonia asettuu melodian taustalle.

20. maaliskuuta 2021

Sävellysprosessin alussa minua ohjaavat haastattelemani hääparin toiveiden mukailman raamit sävellystyölleni - ne ovat kuin kehykset, jonne sävellystyöni asetan ja teoksen sävelinä maalaan. Koen, että raamit tuovat minulle selkeyttä, sillä tiedän mitkä ovat teoksen ääriviivat, ne ovat jo piirtyneet mieleeni visioina ja mielikuvina tarjoten inspiraation tulvan, kun vain pysähdyn maalausta kehyksien sisällä hetkeksikin mielessäni tarkastelemaan. Maalaus on elävä, heti kun ajattelenkin sitä, se muuttuu ja muovautuu – uteliaisuuteni havaitsemat yksityiskohdat johdattavat kuin uuden polun päähän, jokainen niistä voisi lähteä kuljettamaan minua mukanaan. Mitä polkua pitkin haluan kulkea? Tuntuu, että jollain ihmeellisellä tavalla teos jo säveltää itseään, vaikken vielä kaikkea näkemääni saa paperille - tällaista projektia täytyy lähestyä pala kerrallaan. Tunnen fyysisesti kuin sisimpäni menisi kippuraan, halkean malttamattomuudesta ja huolesta, saanhan kaiken kirjattua ylös? Olisi niin helppoa, että voisin vain tuoda kaiken esiin kerralla, entä jos myöhemmin maalauksen ääreen palatessani olenkin unohtanut jonkun yksityiskohdan? Vaikka tiedän, että tulen huomaamaan aina jotain uutta - mutta entä jos kadotan jonkun polun, joka olisi ollut merkittävä? Tunnen sisimmässäni, että tästä tulee hyvä sävellys - näen niin paljon asioita. Erityisen paljon. Joskus inspiraatio johtaa sisäisen näkemisen runsauteen, toisiaan näkemistä joutuu hetken herättelemään - mutta nyt ei tarvitse. Uskoisin myös, että hahmotan myös ääriviivat lähelle sellaisina, kuin hääparin oma toive on. Ainakin minusta tuntuu siltä. Ääriviivat liittyvät mielikuvissani teoksen keston, taitteisiin, muotorakenteeseen, tempoon, tunnelmaan, teemoihin, melodiaan, instrumentteihin sekä tarinaan – kaikista minulla on jo selkeitä ideoita.

6. huhtikuuta 2021

I Palaan äänitysten äärelle, kuuntelemaan mitä inspiraatio on synnyttänyt. En tiedä sävelläkö niiden pohjalta mitään vai alanko näkemään uutta, kun alan katsomaan maalausta uudestaan. Tiedän olevani innostunut, mutta samanlaista pakahduttavaa inspiraation ja innostuksen tunnetta en koe, olo on pikemminkin hillitty ja ammattimainen - tiedän, että saan tämän tehtyä ja osaavani rakentaa sävellyksen toiveiden pohjalta. Suunnittelen, että kuuntelen äänitykset, sitten

soitan katsoen, lähtevätkö sävelet kuljettamaan uusiin näköaloihin. Soitan ja kokeilen, mutta palatakseni jälleen toistamaan äänityksissä kuulemani – huomaan musiikin tuovan minut alkupisteeseen. Alkuperäinen on ainoa mikä soi. Tunnen, että en välttämättä enää tule ensikerran valtavan inspiraation äärelle. Alun kaltainen näkemisen ovi on nyt visusti kiinni. Taulu ei enää elä, mutta voin sitä yhä katsella. Näen sen mitä olen kerran nähnyt. Koen kehossani jännityksen, ehkä stressin, minun on nyt vain sävellettävä. Intuitio on vahva - valitsen alkuperäisen.

— — —

II Lähden rakentamaan. Minulla on äänityksissäni paljon palasia, joita analysoida. Kuulemani sykehdyttää minua edelleen, mutta subjektiivisen sijaan kuulemani tuntuu objektiiviselta. Olen kriittinen ja katson, mitä käsiini olen saanut inspiraation lähetillä noudettua - näinkö paljon minä kuulin? Pikkuhiljaa, alkavat palaset saada savenvalajan käsissä uuden muodon. Oleellinen paljastuu ja savi on uudelleen muovattavissa. Alan tuntemaan, kuinka maalaus alkaa taas elämään. Kuulen jälleen maan, kuulen veden, musiikki vie minut taas kauas pois tästä paikasta. Kirjoitan ylös minkä kuulen, kokemus on samankaltainen kuin ensimmäisellä kerralla, mutta siinä on myös mukana objektiivisempi ja kriittisempi puoli. Olen objektiivinen ja subjektiivinen samaan aikaan. Koen, miten intuitioni ja inspiraationi on kuin sävellystyötä eteenpäin liikuttava voima - samalla kun kuljen eteenpäin maalausta katseellani seuraten, raahaan näkymättömästä näkyvään nuotteja, taukoja, dynamiikkoja. Olen raahaaja, olen rakentaja. Rakennan sitä tietä, jota kuljen ja jota pitkin voin muitakin myöhemmin kuljettaa. Jossain vaiheessa huomaan, että olen notatoinut ja säveltänyt tuntikausia. Olen itseasiassa saanut uskomattoman paljon aikaan.”

7. huhtikuuta 2021

Ystäväni tuli tänään käymään, esitin ja näytin hänelle ideani ja luonnokseni, kuljetin hänet elävän maalauksen äärelle, vaikka vain osan olin ehtinyt maalata sävelin kuultaviin. Ystäväni inspiroitui ja sanoitti mitä oli kuullut ja kokenut. Hän puki vielä objektiivisemmin sanoiksi sen, mitä nuotteina viivastolle olin koittanut sanoittaa. Hän kuuli maan, hän kuuli veden, hän kuuli, miten aallot lyövät rantaan

ja jäivät siihen lepäämään. Juuri niin! Aallot, nehän minä olen jo säveltänyt, miten en ymmärtänyt sitä mitä olin tehnyt? Innostun, inspiroidun, pakahdun jälleen, olen maalannut jotain mitä en edes ymmärtänyt maalanneeni? Mikä oli tuonut aallot sävellykseeni? Vai oliko aallot olemassa siksi, että ajattelin että tuo kohta kuulostaa aalloilta? Kallistun ensimmäiseen, olen varmasti kuullut aallot, vaikka ymmärrän sen vasta myöhemmin. Nyt minulle kaikki on selvää - tämä osa on kohta valmis, kun vain raapustan viimeiset nuottirivit loppuun. Kaikki tässä nuotissa tuntuu olevan juuri niin kuin kuuluu.

8.huhtikuuta 2021

I-osa on valmis. Siinä on tarina, aallot, vesi ja maa. Siinä on muotorakenne, musiikillisten aihoiden ja teemojen monipuolinen käyttö sekä selkeä notaatio. Olen inspiroitunut ja samalla tyynen levollinen. Inspiraatio ei enää aiheuta pakahduttavaa malttamattomuutta ja tarvetta tuoda esiin. Miten voi olla inspiroitunut jostain, mikä on jo sävelletty? Ehkä sävellys pitää itse sisällään inspiraation, inspiroiden kuulijansa. Enää näkeminen ja kokeminen ei muutu sävellykseksi vaan nyt sävellys näkemiseksi ja kokemiseksi.

4.3 Sävellysprosessi osa-II

20.-23. Huhtikuuta 2021

Kuulen jo mitä kuulen, vaikka näitä polkuja en ole vielä kulkenut. Tuntuu turvalliselta ja levolliselta istua pianon ääreen, vaikka tiedän, kuinka työlästä on olla puettamassa säveliksi sitä kaikkea mitä koen. Tiedän myös tarkalleen ääriiviivat, tiedän suunnan. En kuitenkaan tiedä minkälaisiin näköaloihin matka minut kuljettaa. Tunne on samankaltainen kuin extempore lomamatka - tiedät määränpään ja ehkä jotain mitä odottaa, mutta silti et voi tietää mitä kaikkea tulet matkalla kokemaan. Nyt soitan. Kuulen veden, kuulen maan. Tuttuina ja selkeinä. Kaikki aistini terävöityvät ja herkistyvät näkemään tarkemmin. Huomaan, että jotain on muuttunut. Ihan kuin vesi ja maa eivät enää olisikaan samat, vaikka ne tutuiksi tunnistankin (kuva 3; kuva 4). Havahdun näkemiseni äärellä. Miten voi havahtua sisäisessä näkemisessä? Yllättyä vilpittömästi, kun havainnoi uuden yksityiskohdan? Tuntuu samalta kuin joku koskisi olkapäälle, havahdun niin voimakkaasti, mutta en tähän konkretiaan vaan maalauksen katselemiseen.

Ajatuksiltani huomaan, että on astuttu uuteen, tulevaan liittoon, jossa on jotain paljon syvempää kuin käsitän. Morsian ja sulhanen – ikuisuuden sinetöimä aviopari. Katson vettä, katson maata, ne ovat tutut, mutta pukeutuneet kuin uusiin vaatteisiin. Kuulen tämän muutoksen. Näen miten ne alkavat yhteisessä arvovallassaan muovaamaan sitä yhteistä elämää, joka heitä odottaa. Kantamaan päällään runsautta ja kauneutta. Maalaus elää. Näen valon, joka loistaa heille. Valo kuulostaa laululta. Kaikki kolme lähtevät tanssiin, tulevaisuus piirtyy eteeni. Sormeni soittavat ja pukevat veden ja maan ylle uudet vaatteet. Näen myös purjoja. Näen, miten ne seikkailevat villisti ja siroasti maan pinnalla, miten ne lopulta yhdistyvät suureen jokeen laskien lopulta mereen aavaan ja suuren horisontin erottamattomaan syliin. Meren ohut pinta kimaltaa illan säteissä. Se kuulostaa kauniita, seesteiseltä, levolliselta. Itsekin olen seesteinen ja levollinen kun katselen. Kuulen eletyn hyvän elämän. Kuulen, miten maa ja vesi yhdessä ovat luoneet ja kantaneet elämää. Kaiken salattu kauneus piirtyy eteeni ja minä piirrän sen sävelin. Tämän kaiken minä näin.

4.4 Inspiraatio havaintoprosessin aikana

4.4.1 Kaiken alku

Jos tarkastelen sävellysprosessini alkua, huomaan havaintojeni perusteella inspiraationi heräävän lähes puolesta sanasta tilausteosta säveltämään pyydettyäessä. Inspiraation voimakkuus ja nopeus suorastaan hämmästyttävät minua – miten paljon lyhyessä hetkessä koen. Inspiraatio tuntuu kehossani pulppuavana ja tiivistyvänä jännityksenä sekä valtaa myös mieleni täysin. Mieleeni tulee Dunderfeltin (2008, 31) näkemys intuitiivisesti saadusta informaatiosta, jonka vastaanotamme täydellisenä kokonaisuutena ilman, että pystymme selittämään sitä. Juuri kuvatun laiselta kokemukseni tuntuikin. Uskoisin nimittäin, etten ehtinyt valtavasti aistia ja havainnoida ymmärrykselläni, ennen kuin inspiraatio, sekä tiedostamattomat havaintoni jo avasivat sisäiset silmäni näkemiseen. Intuitiivinen informaatio oli vakuuttavaa - tämän työn minä säveltäisin.

Kun ajattelen tuota alkuhetkeä pohtien syntyikö inspiraatio jollain intuitiivisella tavalla kyseisessä hetkessä mieleeni nousee toinenkin ajatus: Entä jos olen

edellä mainitun lisäksi jollain lailla jo valmiiksi inspiroitunut? Entä jos inspiraationi olikin kuin valmiiksi ladattu saunan kiuas, joka ei vaatinutkaan yllykkeenä kuin yhden kipinän roihahtaakseen? Kysymystä tukee myös oma kokemukseni ja havaintoprosessin aikainen arveluni, että inspiroitumiseen mahdollisesti vaikuttivat jo valmiit tekijät: pitkäaikainen haave säveltää henkilökohtainen teos sekä avioliitto. Molemmista tunnistan olleeni inspiroitunut jo valmiiksi. Ensimmäiseen liittyy vahvasti omat toiveeni ja jälkimäiseen omat kokemukseni sekä oivallukseni. Molempiin yhdistyy lisäksi omat arvoni, sekä luonteeni taipumus inspiroitua ja innostua ihmisistä. Arvelen, että oma ihmiskäsitykseni heijastelee molemmissa tapauksissa vahvana pohjavärinä taustalla.

4.4.2 I-osan työstäminen

Kun inspiraatio kaappasi minut syliinsä kuljettaen minut saman tien mukanaan pianon ääreen, tunnistan myös inspiraation arvon ja päätän äänittää soittoani. Kun improvisoin ja luonnostelen, en ole kriittinen, vaan täysin hyväksyvä ja utelias. Kuljen polkuja ja koitan haalia paljon matkaani, kuten lapsi karkkikaupassa. Tunnen keskittyneisyyttä, jossa annan kaikkien aistien – oli ne tietoisia tai tiedostamattomia, konkreettisia tai abstrakteja, vallata itseni täysin. Kuulen, näen, kuvittelen ja liikutun. Annan sydämen kertoa sävelet. Unohdan myös ajan ja paikan.

Koen edellä kuvatussa tilanteessa selkeästi flow-kokemusta. Seuraan intuitiivisesti inspiraation äärellä pulppuilevia yllykkeitä ja oloni on virran mukanaan kuljettava. En ole kriittinen, vaan Mihayl Csikszentmihalyin mukaan ”positiivisen onnistumisen” vuoraamassa tilassa. Iloitsen kuulemastani ja siitä, miten se vastaa sisäistä näkemistäni. Olen myös tuottelias, improvisaationi tuottaa paljon korvin kuultavaa raaka-ainetta myöhempää tarkastelua vasten. Tämä sopii myös flow- tilaan, jossa intuitiivinen inspiraatio kuljettaa välivaiheiden yli ja jossa ylös kirjaaminen tapahtuu suurpiirteisesti (Reunanen 2015, 49). Ideoita syntyy aivojeni prosessoidessa hyvin ahkerasti tietoa ja mielikuvitukseni herättäessä ajatukseni inspiraation yllyttämään leikkiin. Puhun myöhemmin ”elävästä maalauksesta”. Tämä on mielestäni osuva kuvaus myös kehoni biologisille tapahtumille – sillä tieto elää ja muovautuu minussa synnyttäen uusia ideoita (The Creative Brain, 2019).

Pohdin havaintoprosessini aikana mistä näkemiseni ja kokemiseni kumpuaa. *”Näen niin paljon ja niin loputtomaan horisonttiin”*. Kuvaan myös itseäni raahaajaksi, joka kuljettaa näkymättömästä näkemisestä näkyvään niitä musiikillisia elementtejä, jotka jäljentävät sisäisesti havaitsemaani ja kokemaani. Olen puhunut aikaisemmin intuitiosta. Se on sana, jolla parhaiten koen pystyväni kuvaamaan sitä kokonaisvaltaista ja yli tietoisien ymmärryksen käyvää informaatioisisältöä, jota sisäisen näkemisen tilassa koen. Kuitenkin perimmäiseksi ydinkysymykseksi sen taakse vielä jää: mikä on se tiedostamaton osa minussa?

Kuvaan sävellysprosessin ensimmäisessä improvisaatiossa kuin liikkuvani sisäisen näkemisen todellisuuden, sekä konkreettisen todellisuuden välissä. Etenkin ensimmäiseen liittyy itsestäni tiedoton ulottuvuus kokemuksena itseäni suuremmasta informaatioisisällöstä. Havahdun välillä kumpaankin – joko huomaan olevani jossain kaukana täältä, tai maadoittuvani jälleen fyysiseen hetkeen, jossa olen. Vaikuttaa siltä, että molemmat todellisuudet ovat minulle kaikista huolimatta hyvin todellisia. Tiedostamattoman todellisuuden vakuuttavuutta osana luomisprosessiani todentaa mielestäni sitä kautta syntyneiden ideoiden runsaus, sekä laatu. Laadulla tarkoitan myöhemmän sävellysprosessin vaihetta, jossa palaan pidemmän tauon jälkeen ensimmäisen improvisointimateriaalini ääreen ja tarkastelen sitä kriittisesti. Huomaan uusista improvisaatioyrittämisistäni huolimatta kokevani alkuperäisen inspiraation synnyttämän materiaalin olevan osa tulevaa sävellystä – materiaali on siis laadultaan ja tarkkuudeltaan lähimpänä visiotani.

Kun olen haastatellut hääparin, saan selkeät raamit sävellykselleni. Se voisi olla kokemukseni valossa sävellysprosessia rajoittava tai helpottava tekijä, mutta tällä kertaa koen kehukset helpottavina. Ne antavat sisäiselle katseelleni rajat ja kohdentavat inspiroitumisen oleellisiin kohtiin. Huomaan, että inspiroitumiseen voi myös vaikuttaa. Tästä eteenpäin sävellysprosessini tulee uuteen vaiheeseen: vision kirkastamiseen ja materiaalin rajaamisen sekä työn valmiiksi rakentamiseen. Tarkastelen näistä ensin ensimmäistä, sillä se liittyy mielestäni myös kysymykseen itseni tiedostamattomasta ulottuvuuden olemuksesta.

Kun tunnen haastattelun jälkeisten ideoiden runsauden ja inspiroitumisen pakahduttavan tunteen voimakkaana, pääsen taas lähelle sävellyksen synty lähteitä. Visioni tulevasta sävellyksestä kirkastuu pystyessäni integroimaan aiemman intuitiivisen improvisaation kautta hankkimani ideat yhdessä haastattelun pohjalta tarkentuneisiin ideoihin, sekä syntyneeseen uuteen inspiraation aaltoon. Huomaan, että palaset sopivat hyvin yhteen, koska jollain lailla ensimmäinen inspiraation aalto linkittyy haastattelun jälkeiseen aaltoon ja päinvastoin. Ne ovat kuin saman meren aallot, erilaiset, mutta kuljettavat samaa vettä luokseni täydentäen toisiaan ja tarjoten myös uutta. Haluan täsmentää haastattelun pohjalta: Henkilö A kuvaa itseään kielikuvalla maa ja Henkilö B kielikuvalla vesi. Olen jo ensimmäisessä inspiraation aallossa soittanut maan (kuva 1). Ole myös luonut kauniin melodian, jonka myöhemmin tunnistan kuvaavan vettä (kuva 2). Inspiraationi ensivaikutus on vastannut hyvin pitkälti, sitä kokemusta, joka minulle myös haastattelun pohjalta jäi. Miten tämä voi olla mahdollista?

KUVA 1. Ote maan teemasta

KUVA 2. Ote veden teemasta

Kuvasin aikaisemmin ihmiskäsitykseni ja arvojeni vaikuttaneen mahdollisena pohjainspiraationa sävellyksen taustalla. Palaan sanaan inspiraatio ja sen merkitykseen hengen virtaamisesta sisään ” *sillä jokaisen ihmisen luomista koskeva inspiraatio on saanut alkunsa Hänestä*” (Puolimatka 2013, 30). Koska kristillisen ihmiskäsitykseni perusteella ihmisessä on siis henki, joka on

yhteydessä Jumalan Henkeen. Näin ollen käsitän, että henki, jota hengitän sisään, on lähtöisin Jumalasta. Jumalan henkeämä ilmoitus on itsessään inspiroivaa ja siten myös oman inspiraationi perustavana alkulähteenä on Jumalan ilmoituksen minussa synnyttämä inspiraatio. Koen, että saan katsella henkilöitä, joille sävellän, Jumalan Hengen avaamin silmin ja inspiroitua näkemästani.

Toisaalta kun palasin kuuntelemaan ensimmäisen improvisaation avulla, luonnosteltuja ideoita, valintojani ja rajaamistani ohjaa intuitio. Koen, että intuitio tekee yhteistyötä tietoisesti ymmärryksen sekä musiikillisen ammattitaitoni kanssa. Toisaalta tiedän, mitkä ideat ovat musiikillisesti käyttökelpoisia ja jatkojalostettavissa, toisaalta käyttömateriaalin synty ja valinta on perustunut jo lähtökohtaisesti intuitiolle. Huomaan olevani tässä kohtaa luomisprosessin rakenteluvaiheessa.

”Minulla on äänityksissäni paljon palasia, joita analysoida”. Kuvaan kuinka palaset alkavat saada käsissäni myös uuden muodon. Prosessi kuulostaa samankaltaiselta kuin Rechberger, Koskinen, sekä muut aineistoni säveltäjät sen kuvaavat. Siinä on läsnä kaaoksen ja uudelleenjärjestelyn elementit. Olen tässä työskentelyvaiheessa sekä subjektiivinen että objektiivinen. Tarkastelen kriittisesti, katson työtäni mikro- ja makrotasolla, sekä rakennan pienistä paloista. Kuvaan edelleen inspiraation ja flown tuntemuksia ja koen niiden kuljettavan intuitiivisesti sävellystyötäni ja sen teknistä rakentelua eteenpäin. Kuvaan havaintopäiväkirjassani asiaa näin: ”Samalla kun kuljen eteenpäin maalausta katseellani seuraten, raahaan näkymättömästä näkyvään nuotteja, taukoja, dynamiikkoja. Olen raahaaja, olen rakentaja.” Merkille pantavaa tässä vaiheessa on myös se, että kyseisen sävellyssession sekä edellisen välissä on kulunut pidempi tauko. Mieleeni palaa Leinosen toteamus siitä, että sävellysprosessi tarvitsee myös aikaa ja etäisyyttä.

Huomionarvoinen ja hieman erikoinen kokemus liittyy säveltämiini aaltoihin. Tunnistan säveltäneeni aallot vasta, kun ystäväni ne minulle kertoi esiin. Pohdin, mikä on tuonut rantaan lepäävät aallot sävellykseeni, joita en ollut ymmärtänyt edes säveltäneeni, mutta jotka aivan selvästi sävellyksessäni nyt kuuluivat. Kuvaan taas inspiroitumisen ja innostuksen vahvoja tuntemuksia. Uskoisin, että

tuntemukset liittyivät sekä aaltojen herättämään mielikuvaan, sekä yksityiskohtaan siitä, etten ollut ymmärtänyt edes kirjanneeni niitä ylös. Usein kun sävellän, nojaudun mielikuviin, jotka saavat nuottipaperilla musiikillisen muotonsa. Ehkä veden elementtiä ajatellessani kuulin aallot osana merta, vaikken niitä erikseen havainnut? Toisaalta pohdin, johtiko ystäväni tarjoama mielikuva minut inspiroitumaan omasta musiikistani ja siten kuvittelemaan sille tietyn symboliikan? Vai olivatko aallot Jumalan minussa henkeyttämä ajatus? Palaan Picasson ajatukseen – vaikuttaisi joka tapauksessa, että säveltäminen on ohjannut minua enemmän kuin minä sitä.

4.4.3 II-osan työstäminen

Osan-II säveltämisestä olen kirjoittanut vähemmän. Arvioin sen johtuvan siitä, että sävelsin osan intensiivisesti ja lyhyessä ajassa, sekä siitä, että osa on saman inspiraation saattamaa kuin edeltäjänsä. Sävellystyö lähtee siis eri vaiheesta. Siinä nivoutuu sekä inspiroituminen, ideointi että rakentelu toisiinsa limittyneinä vaiheina. Koska molemmat osat muodostavat jatkumon ja yhden suuremman kokonaisuuden, osa materiaalista ja pohjatyöstä on osan-I valmistuttua valmiina.

Lähtötilanne on erilainen myös sen suhteen, että musiikin taustalla oleva tarina saa käänteen katseen kohdistuessa futuuriin. Inspiraatioani tarkasteltaessa tarina on ollut keskeisessä roolissa. Haastattelun perusteella luotu käsitys tarinan etenemistä johdattelee musiikkiani, sekä sen maa ja vesi -identiteettejä läpi teoksen. Kun toinen osa suuntaa tulevaisuuteen, mitä siitä voin tietää? Miten voin luoda tarinan, joka olisi tästä eteenpäin vain säveltäjän hyppysissä?

Olinko tarinan kertoja - huomaan kysyväni itseltäni näin jälkepäin. Kerron havaintoprosessin aikana kokemuksestani, jossa sävellys ikään kuin säveltäisi itseään. Tähän viittavia muitakin tulkintoja havainnoistani voidaan tehdä, kuten kokemuksestani säveltää jotain, jota en säveltämisen hetkellä edes ymmärrä tai kuvauksestani katsella kuin muuntuvaa taulua ja kirjata ylös näkemääni. Puhun myös poluista. Otaksun, että niistä puhuessani koen vapautta lähteä uteliaana seuraamaan niistä mitä tahansa. Kukin niistä voisi johtaa lopulta koko sävellystyöni erilaiseen lopputulokseen. Inspiraatio määrittää sen, mitä polkua lähden kulkemaan ja mihin suuntaan alkuideani kehittyy. Teen siis valintoja ja

toisaalta näen itseni aktiivisena vaikuttajana tarinan kerronnassa. Kuitenkin mistä konteksti poluille ja maisemille piirtyy? Ikään kuin minulla olisi valmiina paikka, jossa seikkailla. Synnyttääkö inspiraatio polut vai koko maalauksen?

Palaan takaisin II-osan säveltämiseen. Kuvaan turvallista ja levollista oloa työstämiseni ääreltä. Kuvaan tuntevani suunnan ja määränpään, sekä sen, etten ole vielä elänyt välissä kuljettavaa matkaa. Alan soittamaan ja havaitsen musiikin tutut elementit. Havaitsen myös uutta. Kerron valosta, joka laulaa. Kerron avioliiton tuomasta syvyydestä, jonka aistin, mutta joka käy yli ymmärrykseni. Näen miten vesi ja maa muovaavat ja kantavat yhdessä elämää, miten pienet purot yhdistyvät joeksi laskien meren laajaan ulappaan. Kuvaan, miten *”kaiken salattu kauneus piirtyy eteeni ja minä piirrän sen sävelin”*. Tulen luoneeksi todella jotain, mitä ei ole ennen ollut olemassa – katsoin tulevaisuuteen, enkä historiaan. Vaikuttaako inspiraatiooni kyseisessä tapahtumassa jälleen arvoni, ihmiskäsitykseni, mieltymykseni vai intuitioni? Totean, että luultavasti nämä kaikki ja vielä enemmänkin. Ymmärrän, että analysoimalla niitä olisi kuitenkin mahdoton erottaa toisistaan.

The image displays two systems of musical notation. The first system, starting at measure 56, features a Violin (Vln.) and Viola (Vc.) part with a dynamic marking of *f* (forte) and a Piano (Pno.) part with a dynamic marking of *ff* (fortissimo). The second system, starting at measure 59, continues the Violin and Viola parts with a dynamic marking of *ff* and the Piano part with a dynamic marking of *ff*. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and articulation marks.

KUVA 3. Ote uudesta veden teemasta

The image displays a musical score for Piano (Pno.), Violin (Vln.), and Viola (Vc.). The score is divided into two systems. The first system shows the Piano part with a blue box highlighting a specific melodic line. The second system shows the Violin and Viola parts with dynamic markings (mp, f, mp) and the Piano part with dynamic markings (mf, f, mp).

KUVA 4. Ote uudesta maan teemasta

4.4.4 Improvisaatio

Koska improvisaatio näyttäytyy havaintoprosessin kuvauksissa niin keskeisesti, tarkastelen vielä sen merkitystä osana sävellysprosessiani. Käytän pianolla soittamaani improvisaatiota kuin luonnoskynänä työn alla olevalle teokselle kautta luomisprosessin. Improvisaatio on minulle entuudestaan tuttua, joten sävellysprosessissani kyse on paljon käyttämästäni työkalusta. Improvisaatioon heittäytyminen on minulle luontevaa. Improvisaation suhde inspiraatioon on havaintoprosessini aikana mielestäni kiistaton. Kun inspiroidun, hakeudun pianon ääreen pyrkimyksenäni jäsentää, muistaa ja kanavoida kokemuksiani. Improvisoinnin aikana uppoudun soittamiseen niin, että unohdan ajan ja paikantajun. Olen hyvin vahvasti läsnä kokemuksessani. Kuvaan uteliaisuutta, herkistymistä, mielihyvää sekä onnistumista improvisoidessani. Improvisaatio vaikuttaisi olevan selkeästi yhteydessä kokemaani flow-tilaan.

Improvisaation merkitys luonnostekniikkana on mielestäni sävellysprosessilleni merkittävä. Ideat kumpuavat inspiraation kautta ja ilmaisevat ne välittömästi soittamalla, toisaalta inspiroidun kuulemasta soitostani lisää. Tilanne muodostaa

luomistyön kannalta positiivisen kehän. Kuvaan havaintoprosessin aikana myös tilannetta, jossa lähden inspiraation avulla uteliaana tutkimaan, johtaisiko improvisointi uuden inspiraation äärelle. Improvisoinnin kautta ammennan inspiraation lähteestä tai tavoittelen sitä. Taltioin alkuideoita äänittämällä, sekä hahmottelen myöhemmissä luomisprosessin vaiheissa ideoita käytettävään muotoon. Kun kuvaan kuin raahaavani ideoita inspiraation syntypaikasta näkyvään, on improvisointi jollain lailla apuna konkreettisena työkaluna läpi prosessin.

POHDINTA

Tutkiessani inspiraatiota inspiroiduin itse. Hämmästyn matkaa, jonka olen tehnyt itseeni sekä kaikkeen siihen musiikkiin, joka alati elää ympärilläni. Huomaan, että omat sanani ”olen raahaaja, olen rakentaja” kuvaavat kokemustani inspiraation äärellä ytimeen. Samalla kun ”raahaan näkymättömästä näkyvään nuotteja, taukoja, dynamiikkoja”, rakennan niistä korvin kuultavan lopputuloksen. Jossain vaiheessa huomaan, että se mikä on syntynyt inspiraatiossani, muuttuu inspiraatioksi – valmis sävellys alkaa toteuttamaan itseään päinvastoin: se inspiroi vuorostaan kuulijaansa kuljettaen mukanaan uusiin näköaloihin.

Eriyisen antoisaa oli syventyä inspiraatio sanan alkulähteille: ”in-spirare”. Sana kuvaa hengen virtaamista sisään (Reunanen 2015, 46). Kuten Saariaho aiemmin kuvaa: musiikkiin vaikuttaa ”kaikki mikä minuun ihmisenä vaikuttaa”. Musiikissa ja valmiissa lopputuloksessa näkyy se mitä olemme ja mitä olemme hengittäneet.

Kun mietin havaintoprosessiani vasten sitä, mitä hengitän sisään, huomaan inspiroituvani ihmisistä, aalloista, tarinoista – minua ohjaa muiden säveltäjien tavoin persoonalliset mieltymykseni sekä taipumukseni suhtautua uusiin polkuihin uteliaisuudella. Kokonaisvaltaisemmin voisin tutkimuksen valossa ajatella, että sisään hengittämiseeni vaikuttaa lopulta kaikki: koko olemukseni sekä elämä sen sisällä ja ympärillä. Uskon, että tuon elämän ympärilläni ja sisälläni on synnyttänyt Jumalan henkeytys (Sankamo, 2018). Ajattelen siis syntyneeni suuresta inspiraatiosta – olen siis taideteos itsekkin. Inspiroiduin ajatuksesta, että hengittämällä sisään tuon suuren inspiraation olemusta ja vaikutusta. Hengitän sitä myös ulos sävellyksissäni.

Kuten tutkimukseni osoittaa, edeltä mainittuihin ajatuksiin vaikuttaa erilaiset ihmiskäsitykset sekä niiden psykologiset ja filosofiset tulokset. Nämä lähtökohdat vaikuttavat puolestaan miten hahmotamme ihmisen, inspiraation ja luovuuden syvintä olemusta. Kaikki edeltä mainitut nivoutuvat myös monisyisesti yhteen. Sen verran mielikuvituksekseni olen, etten osaa ajatella aivojen biosomaattisten reaktioiden olevan pelkkä luomiseni syy, vaan ennemmin paljon kutkuttavamman ja ihmeellisemmän vaikutuksen taakse liittyvää toimintaa.

Aihe avasi myös mielenkiintoisia näköaloja tiedostamattoman ja tietoisien tarkasteluun. Tutkimus osoitti, että tietoisten havaintojen lisäksi inspiraatioon vaikuttaa myös tiedostamaton osa, jota kuvataan useimmin alitajuntana tai intuition. Tiedostamattoman osan voidaan nähdä kumpuavan alitajunnan prosesseista, ylliluonnollisesta alkuperästä tai psyykeen kyvystä havaita kokonaisvaltaisella ja ihmeellisellä tavalla. Intuition merkitys inspiraation ja luomisprosessin yhteydessä on sekä pohja-aineiston, säveltäjien kokemusten sekä etenkin omien havaintojeni perusteella kaikessa merkityksellisyydessään hämmästyttävä. Se muodostaa kuin polun musiikin ihmeen äärelle – tämän polun kulkijoita säveltäjät vaikuttaisivat yleensä olevan.

Inspiraation alkulähde on siitä ihmeellinen paikka, että siinä on helppo hengittää. Keuhkot ottavat ideoita sisäänsä kuin raikasta ilmaa ja uusien ideoiden teitä tuntuu ilmaantuvan loputtomasti. Tähän vaiheeseen havaintojeni perusteella kannattaa suhtautua herkkyydellä ja antautua siihen hyväksyvästi inspiraation virratessa. Usein luovia onnistumisen hetkiä suova flow-kokemus syntyy tässä vaiheessa – silloin aika ja paikka katoaa. Havaintojeni perusteella improvisaatio on näissä hetkissä erityisen antoisaa ja toimi syntyvien ideoiden luonnostyökaluna.

Huomaan uloshengityksen olevan usein sisäänhengitystä raskaampaa. Tässä vaiheessa havaintoprosessiani erottelen mitä inspiraatio minulle ideoina on tarjonnut ja alan tarkastelemaan niitä aiempaa objektiivisemmin ja kriittisemmin. Muut säveltäjät puhuvat myös karsimisesta sekä rakentamisesta (Särkiö 2019). Havaintojeni sekä aineistoni perusteella huomaan, että sävellystyötäni tässä luomisprosessin vaiheessa ohjaa sekä intuitio että ammattitaito. Inspiraatio toimii tässä vaiheessa punaisena lankana ja edelleen uutta synnyttävänä voimana.

Oma havaintoprosessini tarkastelu sai minut oivaltamaan paljon. Myös muiden säveltäjien kokemuksia ja muuta tausta-aineistoani vasten reflektoidessani ymmärrän, että kokemus inspiraatiosta on yhtenevä. Sen merkitys ideoiden synnyttäjänä ja sävellystä ohjailevana voimana on huomattava, ellei jopa edellyttävä. Inspiraation tunne synnytti kohdallani runsaasti kehollisia ja psyykkisiä tunteuksia, kuten pakahduttavaa kokemusta, mahanpohjan

kutkutusta tai sydämen sykkyrälle menemistä. Kuvaan havainnoissani paljon myös tunteita kuten innostusta, iloa, herkistymistä, liikuttumista, uteliaisuutta, läsnäoloa, levollisuutta, turvallisuutta ja onnistumista. Luultavasti inspiraatio herättää minussa myös kokemuksia, joita on vaikea sanallistaa tunteita tai tuntemuksina, sillä ne ovat pikemminkin intuitiivista havaitsemista, kokemista ja näkemistä. Inspiraatio synnyttää kokonaisvaltaisen elämyksen virittäen koko olemukseni herkäksi vastaanottamiselle. Parhaimmillaan tuo elämys kuuluu myös valmiissa sävellyksessä.

Tutkimustuloksia ja menetelmää tarkastellessani huomaan jääväni pohtimaan sävellystäni "Maan sylissä vesi". Sävellysprosessi oli hyvin hedelmällinen ideoiden ja inspiraation kaikessa yltäkylläisyydessä. Myös valmis sävellys tuntuu minusta oikealta, koska se vastaa inspiraationi antamaa impulssia. Voisin kai sanoa, että sävellys onnistui hyvin. Onnistunutta sävellysprosessia oli myös hedelmällistä analysoida, sillä se kieltämättä avasi näköaloja inspiraation tarkastelulle – mutta entä jos näin ei olisi ollut? Entä jos havaintoprosessin aikainen sävellykseni aihe ei olisikaan inspiroinut minua, tai jos en olisi saanut haastattelun pohjalta valmiiksi kehystettyä aihetta? Entä jos olisin säveltänyt kokonaan ilman aihetta tai haastattelua – millaiseksi tutkimus olisi sitten muodostunut? Mielestäni tutkimus ei anna täysin kokonaisvaltaista kuvaa inspiraation tarkastelulle, sillä sen laajempaan tarkasteluun tarvittaisiin laajempaa tutkimusta pohjautuen useisiin erilaisiin sävellysprosesseihin ja lähtötilanteisiin.

Inspiraation merkitys koko luomisprosessin aikana on siis läpileikkaava sekä edellyttävä. Inspiraatio, luomisprosessi ja säveltäminen nivoutuvat toisiinsa monitahoisella tavalla. Huomaan että hypoteesini pitää siis paikkansa, mutta huomaan myös tutkimuksen aikana heränneiden kysymysten myötä oivaltaneeni aiheesta olettamaani syvemmin ja enemmän. Toivon kokemusteni, tutkimustulosten ja havaintojeni peilautuvan lukijassa niin, että tekstini saa runsaasti inspiroida oivalluksia ja ideoita. Oman havaintopäiväkirjan pitäminen oman luomisprosessinsa ajalta ei myöskään ole huono idea säveltäjille. Uskon, että inspiraation vaikutusta omassa työskentelyssä voi oppia ohjailemaan ja kanavoimaan. Improvisointi ja herkällä sydämellä kuuleminen voi intuitiivisella tavalla raahata näkymättömästä näkyvään jotakin musiikin ihmeestä. Uskon

myös, että tarkastelemalla sisäänhengitystään – voi vaikuttaa siihen mitä puhaltaa ulos.

Näkisin, että inspiraatio on hedelmällinen aihe jatkotutkimuksille – erityisesti tutkisin syvemmin sisäänhengityksen ja ulospuhalluksen välistä suhdetta ja tekisin vielä laajempaa jatkotutkimusta inspiraation merkityksestä sävellystyölle. Inspiraatiotutkimuksesta näkisin olevan hyötyä myös taiteenperusopetuksessa. Uskoisin, että tutkimustulokset voisivat ohjata jo musiikin opiskeluaikana kohti tietoisempaa ja kypsempää säveltäjäjyyttä sekä luomisprosessia.

LÄHTEET

Aaltola E. & Hänninen V. 2020, Ihminen kaleidoskoopissa, Helsinki: Gaudeamus Oy

Dunderfelt T. 2008, Intuitio, Helsinki: Kirjapaja

Erävalo E. 2017, Kd ideologia osa 2: Kristillinen ihmiskäsitys ja ihmisarvo. Luettu 20.5.2021

<https://www.kdlehti.fi/2017/01/14/2-kristillinen-ihmiskasitys-ihmisarvo/>

Hako P. & Nieminen R. (toim.) 2006, Ammatti: Säveltäjä 2006, Helsinki: LIKE

Heljakka K. 2019, Leikki tarvitsee (akateemisenkin) asiantuntijansa. Luettu 18.5.2021

<https://blogit.utu.fi/lumonblogi/2019/03/28/leikki-tarvitsee-asiantuntijansa/>

Holmberg K. 2019, Paavo Korpijaakko: ”Säveltäminen on arkkitehtonista rakentamista, jossa pitää olla inspiraatiota”. Luettu 18.5.2021

<https://kulttuuritoimitus.fi/artikkelit/artikkelit-henkilot/paavo-korpijaakko-saveltaminen-on-arkkitehtonista-rakentamista-jossa-pitaa-olla-inspiraatiota/>

Korhonen S. 2020, Ihmisen perimmäistä olemusta etsimässä, Psykologilehti. Luettu 19.5.2021.

<https://psykologilehti.fi/ihmisen-perimmaista-olemusta-etsimassa/>

Koskenurmi-Sivonen R. & Seitamaa-Hakkarainen P. n.d. Luovuus. Luettu 18.5.2021.

http://www.mlab.uiah.fi/polut/Luovuus/teoria_luovuus.html

Koski E. 2016, Mitä säveltäjä oikeastaan tekee?. Luettu 19.5.2021

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/07/07/mita-saveltaja-oikeastaan-tekee>

Länsiö J. 2020, Näin saat musiikkisi soimaan: säveltäjä Sauli Zinovjev. Luettu 19.5.2021.

<https://www.teosto.fi/teostory/nain-saat-musiikkisi-soimaan-osa-3-saveltaja-sauli-zinovjev/>

Malmelin N. & Poutanen P. 2017, Luovuuden idea, Helsinki: Gaudeamus Oy

Mononen L. 2012, Luovan yrittäjyyden taide, Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu, Pro gradu -tutkielma

Nikkanen M. 2014, Teologinen opisto, Totta vai tarua? 9/9: Kristityt eivät ole matkalla taivaaseen. Luettu 20.5.2021.

<https://www.teologinenopisto.fi/blogi/tottavaitaria/9-9-kristityt-eivat-ole-matkalla/>

Partti H. n.d. Pääsy sallittu! Jokainen saa säveltää. Luettu 19.5.2021.

<https://www.opus1.fi/artikkelin-otsikko-4/>

Pihlanto P. 2011, Luovuuden lähteillä – yksilö ja yhteisö rikastavassa vuorovaikutuksessa, Tieteessä tapahtuu 2/2011, 25-30

Puolimatka M. 2013, Mikä on ihmisen arvo?, Virrat: Kristillinen Kirja- ja Musiikkikustannus Oy

Raamatun inspiraatio, 2016. Luettu 19.5.2021
<https://www.luterilainen.net/raamatun-inspiraatio/>

Rantanen J. 2013, Inspiraatiota etsimässä. Luettu 18.5.2021
<http://www.hyvejohtajuus.fi/12914/inspiraatiota-etsimassa/>

Reunanen J. 2015, Luovan ajattelun metodologia, Aalto-yliopisto

Sankamo J. 2018, Monella tavalla inspiroitu Raamattu. Luettu 19.5.2021
<https://www.luterilainen.net/raamatun-inspiraatio/>

Seppänen J. 2011, Ihminen psykologian näkökulmasta. Luettu 18.5.2021.
<http://www.kolumbus.fi/juha.seppanen/kmp/ps5jaak.pdf>

Särkiö A. 2019, Säveltäminen on purjehdusta halki kaaoksen. Luettu 18.5.2021
<https://verkkosaro.sarolehti.net/saveltaminen-on-purjehdusta-halki-kaaoksen/>

The Creative Brain 2019, Beamish J. & Trackman T. 25.4.2019 Netflix

Uusikylä K. 2012, Luovuus kuuluu kaikille, Jyväskylä: PS-kustannus

Uusikylä K. 1996, Isät meidän, Jyväskylä: PS-viestintä